

Economie nog niet uit het slop

2

Zitting Babel wel op de rol

3

'We moeten initiatief nemen'

4

'Geen reden voor feestje'

7

Vrees voor deelname EK

27

Toets telt over drie jaar

Onderwijsminister Dick stemt in met aanscherping

Van een onzer verslaggevers

WILLEMSTAD - De rekentoets wordt volgend schooljaar al wel ingevoerd, maar is dan nog niet van invloed op het slagen van een leerling. Dat laat Pueblo Soberano-minister Irene Dick van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport (OWCS) weten in een brief aan de schoolbesturen.

De rekentoets maakt deel uit van de aanscherping van de eindexamen-normen voor havo en vwo. Ook in het schooljaar 2017-2018 is de rekentoets nog niet bepalend voor het wel of niet slagen van een leerling. Pas het schooljaar daarop, 2018-2019, is de toets bepalend voor het wel of niet slagen van havo- en vwo-leerlingen.

Het schooljaar 2016-2017 wordt gezien als een 'pilotjaar'. Als de eindexamenleerling in dat schooljaar een voldoende voor de toets haalt, wordt dat op de cijferlijst vermeld, een onvoldoende blijft onvermeld. Het schooljaar 2017-2018 wordt als een generale repetitie beschouwd. Bij leerlingen die een voldoende scoren voor de toets wordt het cijfer op de cijferlijst vermeld, een onvoldoende voor deze toets wordt niet op de cijferlijst vermeld.

In het schooljaar 2018-2019 wordt de rekentoets definitief ingevoerd als onderdeel van de zogenoemde slaag/zakregeling. Het behaalde resultaat wordt op de cijferlijst aangegeven met 'v' (voldoende) of

'o' (onvoldoende). Dat schooljaar wordt nog een met Nederland afwijkende score gehanteerd van gelijk aan of groter dan het cijfer 4,5.

De score voor de rekentoets is in het schooljaar 2019-2020 gelijk aan de Nederlandse. Het resultaat telt mee om wel of niet te slagen en wordt ook op de cijferlijst vermeld.

De planning voor de invoering van de verzwarening van examennormen is gemaakt naar aanleiding van een voorstel van de schoolbesturen aan minister Dick. De bewindsvrouw schrijft in de brief aan de schoolbesturen dat haar collega-bewindsvrouw Bussemaker op de hoogte is gebracht van hun voorstel. „Uw voorstel zal dan ook betrokken worden bij de beraadslagingen die in dit kader zullen plaatsvinden tussen het Expertisecentrum voor Toetsen en Examens (ETE), de Beleidsorganisatie van het ministerie van OWCS en het College voor examens van Caribisch Nederland”, aldus Dick.

Op pagina 10
'Praktische zaken nog regelen'

JUANES TRAPT ZESDE CNSJF AF

Juanes heeft, vol enthousiasme, gisteravond de zesde editie van het Curaçao North Sea Jazz Festival (CNSJF) afgetrapt. Op een bomvol festivalterrein bij het WTC en een gezellig druk Brionplein genoten duizenden mensen van het gratis optreden. Oscar D'Leon sloot de avond af, waarbij zij iedereen aan het dansen kregen. Het CNSJF gaat vanavond van start met een optreden van Charles Bradley.

FOTO'S ANDREAS TERLAAK/ELS KROON

Toch uitlevering Koeiman aan VS

Van een onzer verslaggevers

WILLEMSTAD - Rogelio 'Greg' Koeiman en zijn medeverdachten R.M.R. en G.T.F. kunnen alsnog aan de Verenigde Staten (VS) uitgeleverd worden. Zij worden verdacht van drugshandel. Dat is gisteren zo besloten in een advies van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie. In februari 2014 werden de mannen op advies van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie vrijgesproken voornamelijk op vormfouten. Advocaat van het drietal, Eldon 'Peppie' Sulva-

ran, stelde hierover ook nu weer in zijn verweer: „Er is sprake geweest van een undercoveractie door de Amerikaanse autoriteiten waarbij gebruik is gemaakt van infiltratie en uitlokking.” Het is volgens Sulvaran een reëel risico dat de opgeëiste persoon in de VS wordt veroordeeld op grond van bewijsmateriaal dat naar Curaçaose criteria onrechtmatig verkregen is.

Later werd Koeiman in Sint Maarten weer opgepakt. De VS verzochten daar de gouverneur voor een tweede keer om zijn uitlevering. Maar tot een

advies kwam het niet, omdat Sint Maarten en Curaçao hetzelfde Gemeenschappelijk Hof van Justitie hebben en er dus geen ander advies gegeven kan worden door hetzelfde Hof. Nu heeft ditzelfde Hof wel een nieuw advies gegeven omdat dit zo opgelegd is door de Hoge Raad in december 2014. Het cassatieverzoek kwam van het OM dat zich niet kon vinden in de eerste uitspraak door het Hof. Het OM heeft toen weersproken dat de DAE-agenten hebben gehandeld zonder de lokale autoriteiten hiervan op de

hoogte te stellen. Het OM stelde dat alle wederzijdse rechtshulp in strafzaken steeds is uitgevoerd onder toezicht van de plaatselijke autoriteiten en in overeenstemming met de hier geldende regels.

De Hoge Raad oordeelde in december 2014 dat het Hof niet mocht oordelen over hoe de Amerikanen op Curaçao te werk zijn gegaan in hun bewijszaking tegen de drie drugshandelaren. De zaak werd terugverwezen naar het Hof en gisteren is hier uiteindelijk opnieuw een advies over uitgebracht.

Curaçao

Economie nog niet uit het slop

- 'Ondernemersvertrouwen moet herstellen'
- Meer proactieve rol institutionele beleggers

Van een onzer verslaggevers

WILLEMSTAD/PHILIPSBURG - Ondanks scherpe daling van de internationale olieprijs, waardoor de inflatie op Curaçao vrijwel nihil is (0,1 procent), wil het niet vlotten met de economie en krimpt deze zelfs met 0,2 procent.

Dat is in het eerste kwartaal van 2015 gemeten door de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS). „De Centrale Bank zal een monetair beleid voeren dat voldoende ruimte biedt om de private kredietverlening te faciliteren, in het bijzonder voor private investeringen, de drijfkracht voor duurzame economische groei”, aldus CBCS-president Emsley Tromp in verband met de publicatie van het verslag over de eerste drie maanden van dit jaar.

„De private investeringen zullen echter alleen groeien indien het ondernemersvertrouwen is hersteld. De overheden van Curaçao en Sint Maarten kunnen hieraan bijdragen door het voeren van een consistent en transparant beleid. Tegelijkertijd dient de financiële sector, in het bijzonder de institutionele beleggers, een meer proactieve rol te spelen en de nodige middelen ter beschikking te stellen ten behoeve van private investeringen”, concludeert Tromp in zijn verslag over de ontwikkelingen in de monetaire unie gedurende het eerste kwartaal van 2015.

De economische krimp op Curaçao werd veroorzaakt door een daling in de private bestedingen. Zowel de particuliere consumptie als de investeringen namen af in het eerste kwartaal van 2015. De overheidsbestedingen en de netto buitenlandse vraag droegen daarentegen positief bij aan het bruto binnenlands product (bbp).

De toename in de overheidsbestedingen werd gedreven door een stijging in de overheidsinvesteringen voornamelijk als gevolg van de bouw van het nieuwe ziekenhuis op Curaçao. De netto buitenlandse vraag nam toe, aangezien de groei in de exporten de hogere importen overtrof.

Dan de sectoren en hoe ze presteren: de sectoren financiële dienstverlening, bouw en transport, opslag & communicatie vertonen een daling. De teleurstellende prestatie van de bouw-

Emsley Tromp

sector werd enigszins gematigd door de bouw van het nieuwe ziekenhuis. De activiteiten in de haven namen af, zoals blijkt uit de daling in het containerverkeer en de olieopslagactiviteiten. De luchtvaartgerelateerde activiteiten laten een plus zien, als gevolg van een toe-

name in het aantal afgehandelde passagiers en het aantal commerciële landingen.

De sectoren restaurants & hotels, industrie en groot- en kleinhandel groeiden in de periode januari-maart 2015. Na een daling in het eerste kwartaal van 2014, nam de reële toegevoegde waarde in de sector restaurants & hotels toe in het eerste kwartaal van 2015, dankzij een sterke groei in het verblijfstoerisme. CBCS-topman Tromp benadrukt het belang van een toename in de airlift voor de verdere ontwikkeling van het verblijfstoerisme van Curaçao. Het aantal cruisetouristen nam overigens af ondanks een groei in het aantal bezoekende cruiseschepen.

Naast het toerisme groeit ook de sector industrie, hoewel minder sterk vergeleken met 2014, voornamelijk door een positieve bijdrage van de Isla-raffinaderij. Deze bijdrage was het resultaat van een stijging in de raffinageactiviteiten.

De groei in de industrie werd echter gematigd door een daling in de scheepsreparatieactiviteiten. Verder: de groei in de sector groot- & kleinhandel kan worden toegeschreven aan een stijging in de uitgaven van de toeristen, enigszins gematigd door de daling in de particuliere bestedingen en minder activiteiten in de vrije zone. „De slechte resultaten in de vrije zone waren grotendeels het gevolg van de instabiele situatie en valutabeperkingen in Venezuela.” Aldus Tromp.

Op pagina 12
Verschil groei Sint Maarten en Curaçao

De Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten.

FOTO'S ARCHIEF

Advertentie

RBC The Eagles Wechi Run 2015

Inskribí Awor!

Djadumingu 13 di sèptèmber 2015

Lugá: Plantage Wechi

Orario: mèldu 5:30AM

Kontribushon: 5 florin hoben te ku 20 aña
10 florin pa adulto riba 20 aña

Puntonan di inskripshon:

Vista Bike, via The Eagles facebook, Dasia, team nan por inskribí via di Curaçaoese Athlethiek Bond (CAB), RBC Branch Rooi Catootje i St. Maria.
SDK dianan 7 i 8 di sèptèmber (5-7 PM) - Na Wechi dia 10 di sèptèmber (5:00-6:30PM)

Distanzia di kareda:

- Kaminata damas | kabayeros 7000 meter
- Kareda pa mucha (edat 7 & 8) 700 meter
- Kareda pa mucha (edat 9 & 10) 1000 meter
- Kareda pa mucha (edat 11 & 12 | 13-15) 2000 meter
- Kareda (edat 15 - 19) 5000 meter
- Kareda (edat 20 - 35 | 36 - 45 | 46+) 7000 meter

Registrá i Partisipá na RBC the Eagles Wechi Run

RBC Royal Bank

AYÓ ASJES

Zitting Babel wel op de rol

Van een onzer verslaggevers
 WILLEMSTAD - Hoewel het gerucht de ronde doet dat de inhoudelijke behandeling van de zaak Babel pas begin november gaat plaatsvinden, staat hij wel gepland voor komende woensdag 9 september om 9.00 uur.
 Het is woensdag aan de rechter om te bepalen of de inhoudelijke behandeling door kan gaan. Zowel oud-premier Gerrit Schotte als zijn partner Cicely van der Dijs wordt vertegenwoordigd door advocaat Eldon 'Peppie' Sulvaran. Hij wilde eind augustus rechter Irma Lips nog wraken, maar het Hof wees dit verzoek af.

Volgens het Hof heeft Lips geen vooringenomenheid getoond bij de toetsing van de getuigenverzoeken die door Sulvaran in juni waren ingediend. De ex-premier wordt verdacht van witwassen en valsheid in geschrifte, evenals Van der Dijs. De MFK-leider werd in mei vorig jaar aangehouden bij de televisiestudio van CBA, en zat acht dagen vast in een politiecel in Barber. Van der Dijs werd thuis gearresteerd maar kwam na twee dagen weer op vrije voeten, na een verblijf in het Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou (SDKK).

Aanhangers van MFK stonden het stel bij vorig jaar met fluitjes, toeters en microfoons op de dag dat Schotte vrijkwam. Ondertussen is er huiszoeking gedaan in Italië in verband met de zaak Babel. Ook zijn er in Italië, Sint Maarten en Curaçao verschillende getuigen gehoord. Deze zaak houdt verband met de 52 MOT-meldingen waarbij Schotte ongebruikelijke transacties zou hebben gedaan, onder meer via de bankrekening van Van der Dijs.

Hierbij zou ook geld afkomstig zijn van casinomagnaat Francesco Corallo, die uit Italië komt en meerdere casino's op Sint Maarten heeft. Corallo stond lange tijd op de lijst van gezochte personen van Interpol, maar meldde zich in augustus vorig jaar zelf bij de Italiaanse autoriteiten.

Cicely van der Dijs en Gerrit Schotte. FOTO ARCHIEF

Advertentie

Staats- en bestuursrechtexperts met bewezen track records

VanEps Kunneman VanDoorne is voor mij een ideale mix: Internationaal georiënteerde collega's met bewezen track records in een sterke en verzierde praktijk. Samenwerken binnen dit team werkt grensverleggend en inspirerend. De expertise op het gebied van governance, de publieke sector, energie en telecom is in mijn ogen een ideale match met mijn staats- en bestuursrechtelijke achtergrond. Hier wil ik het beste voor de cliënt uit mezelf halen!

Aubrich Bakhuis groeide deels op in Curaçao en promoveert aan de Erasmus Universiteit Rotterdam op toezicht en good governance in het publieke domein. Vooruitlopend daarop remigreerde hij naar Curaçao om zijn carrière te vervolgen in de advocatuur. Met zijn innovatieve insteek en zijn passie voor zowel de commerciële als de wetenschappelijke kant van het recht, zijn we blij om Aubrich bij ons team te verwelkomen!

VanEps Kunneman VanDoorne
 Lawyers in Business | Aruba | Bonaire | Curaçao | St. Maarten | Amsterdam

www.ekvandoorne.com
www.doingbusinessdutchcaribbean.com

Onderzoek in volle gang

Van een onzer verslaggevers
 WILLEMSTAD - Het onderzoek naar de brand op het terrein van de Freezone Koningsplein aan de Rijkseenheidsboulevard is in volle gang. Dat zegt Marten O'Neil van verzekeraar The Guardian Group desgevraagd.

Guardian is de verzekeraar van een aantal zaken in de door brand verwoeste loods. „We doen onderzoeken naar wat de schade is, naar de toedracht en naar de oorzaak.” Over het schadebedrag wil O'Neil zich niet uitlaten. Het gerucht over een bedrag van 15 miljoen gulden kan hij dan ook niet bevestigen. „Het is een miljoenenbedrag, meer kan ik er niet over zeggen.”

Dat de oude loodsen, zoals de loods die nu is afgebrand, brandgevaarlijk zijn, laat de verzekeraar in het midden. „We stellen natuurlijk eisen, zoals dat er geen brandgevaarlijke stoffen in het gebouw mogen zijn. Verder voert zowel de brandweer als de verzekering inspecties uit.”

Brandweercommandant Elvin Regina zei gisteren in deze krant dat het vuur zich in de oude loodsen snel verspreidde doordat er zeer brandbaar isolatiemateriaal is gebruikt in wanden en plafonds. Hij zei dat de brandweer vooral kijkt naar vluchtmogelijkheden voor het personeel.

Beheerder Curinde van de Freezone zegt dat de afgebrande loods (E.I) hun eigendom is en geheel verzekerd is. De naastgelegen loods (E.II/III), die ook schade opliep, is privé-eigendom. Verder laat Curinde alleen nog weten dat het onderzoek naar de brand gaande is.

‘Wij moeten het initiatief nemen’

Van een onzer verslaggevers
WILLEMSTAD - Het Curaçaoe voetbalteam moet vanavond het initiatief in eigen handen houden, wil het van tegenstander El Salvador kunnen winnen. Dat zegt technisch directeur Etienne Siliee.

Gisteravond kwam de ploeg van trainer Patrick Kluivert nog bij elkaar voor een laatste tactische bespreking. Maar vandaag bereiden de spelers zich in alle rust voor op het duel. „Iedereen is fit en er heerst een goede sfeer in de ploeg”, zegt Siliee. Volgens de technisch directeur is het voor elk nationaal team dé grote uitdaging om in een kort tijdsbestek een eenheid te maken van een groep spelers die bij verschillende teams spelen. Dat geldt ook voor El Salvador. „Maar El Salvador heeft meer internationale ervaring. Wij moeten het spel maken, zelf initiatief nemen. Dan hebben we

„Iedereen is fit en er heerst een goede sfeer”, aldus technisch directeur Siliee. Gisteren was de laatste training.

een kans om te winnen.” Curaçao heeft een sterke verdediging met spelers als Rhu-Endly ‘Cucó’ Martina, Darryl Lachman, Michaël Maria en Jeremy de Nooijer. Maar Siliee verwacht veel van de aanvallers Gino van Kessel en Quenten Martinus. „Die moeten we niet onderschatten.” De Curaçaoe ploeg heeft deze week drie keer getraind om zich voor te bereiden op de wedstrijd in de derde ronde van de WK-kwalificatie. Maandag kwamen de spelers uit

het buitenland aan en dinsdag was de eerste, lichte training. Volgens Siliee hebben de ‘buitenlanders’ geen last van de warmte. „Daar was iedereen snel aan gewend. Woensdag hebben we de intensiteit van de training verhoogd”, zegt Siliee. „We moeten in zeven dagen twee wedstrijden spelen, dat valt niet mee.” Siliee kon gisteravond nog niet zeggen voor welk systeem Curaçao zal kiezen. „Ik denk dat het een van de varianten wordt die we tegen Cuba

FOTO'S DAVID HEYKOOP

speelden, dus 4-4-2 of 3-5-2.” Vanavond speelt Aruba, ook in de derde kwalificatieronde voor het WK in Rusland, uit tegen St. Vincent/Grenadines. De wedstrijd van Curaçao tegen El Salvador begint om 19.05 uur in het Ergilio Hato Stadion (SDK).

Kaarten zijn verkrijgbaar bij Federashon Futbòl Kòrsou aan de Bonamweg, de benzinepomp van Santa Maria, Botika Mampuritu, 4th of July in Barber, Mensing's Caminada, Biep Tiew & More op Berg Altena en alle filialen van CPPost nv.

Van een onzer verslaggevers
WILLEMSTAD - Voordat de beroepsmogelijkheid in belastingzaken kan worden ingevoerd moet er eerst weer een Ministeriële Samenwerkingsraad (MSR) worden opgericht. Dat zegt Alex Rosaria (PAIS). „Sommige besluiten moeten worden goedgekeurd door de drie landen Sint Maarten, Aruba en Curaçao. Tot 2010 was er een MSR tussen Aruba en de Nederlandse Antillen.” Na de staatkundige hervorming is de MSR verval-

len. Er zijn wel plannen voor een nieuwe MSR, maar die moeten via wetgeving worden geregeld. „Aruba is nog niet klaar. De Arubanen hebben het wetsvoorstel samengevoegd met een pak-

‘Aparte wetgeving MSR’

ket andere wetten die gevoelig liggen. Daarom is die wet er nog steeds niet.” Welke andere onderwerpen in dat pakket zitten weet de PAIS-leider niet. Maar het wetsvoorstel dat het voor burgers mogelijk maakt in hoger beroep te gaan in belastingzaken kan niet worden ingevoerd zonder instemming van Sint Maarten en Aruba. „Met Sint Maarten zijn er geen problemen, dus het is afhankelijk van Aruba. Dat is een teleurstelling voor ons, want wij willen de

beroepsmogelijkheid al lang.” Opmerkelijk in dit verband is dat het voorstel om beroep in belastingzaken mogelijk te maken uit de koker komt van het Arubaanse Statenlid Andin Bikker.

Rosaria zegt dat er meer wetgeving is die wacht op de heroprichting van de MSR. „Er is een wetsvoorstel dat vrijhandel regelt tussen Aruba en Curaçao. Dat is ambtelijk zo goed als klaar, maar kan ook alleen worden ingevoerd als het wordt goedgekeurd door de MSR. Dat is staatsrechtelijk zo geregeld.” Rosaria hoopt dat Aruba ervan overtuigd kan worden de MSR apart te behandelen, zodat de wet snel kan worden ingevoerd en de besluiten kunnen worden goedgekeurd.

Advertentie

KOORYMAN

DEAL OF THE WEEK

DOUCHESET EUROSPEC H15

- Chroom ABS
- Doucheset bestaat uit: Douchekop, doucheslang, glijstang en zeepbakje

29.⁹⁹
of 1200 Fun Miles

KOORYMAN MEGASTORE NON-STOP OPEN van 7am - 7pm en ZON 9am - 2pm

Kooyman Megastore • Kooyman Santa Rosa • Kooyman Santa Maria
www.kooymanbv.com • facebook.com/kooyman.curacao

Advertentie

HERENN)

PIETERMAAI 39
787 7200
WWW.HEREN2.NL
WWW.HEREN2.NET

Heren2 is a multidisciplinary real estate company that provides added value to the (re)development of any real estate project, from design till completion. We welcome you at our new location.

Geldig van vrijdag 4 september tot en met donderdag 10 september 2015 of zolang de voorraad strekt.

De verbeteringen aan de luchthaven zijn van groot belang voor de verdere groei en ontwikkeling van de Curaçaose luchttransportmarkt en in het algemeen voor de economie, zo stelt CAP. Eerder werd de vertrekhal al onder handen genomen.

FOTO ARCHIEF

Advertentie

Smith & Nephew is a global medical technology business dedicated to helping improve people's lives. With leadership positions in Orthopedic Reconstruction, Advanced Wound Management, Sports Medicine and Trauma, Smith & Nephew has almost 11,000 employees and a presence in more than 90 countries. Smith & Nephew has been supporting healthcare professionals for over 150 years.

We are a proud group of resourceful people who work together to make an enjoyable place to work while consistently delivering a high quality product that changes people's lives through our core values **innovation, trust and performance.**

For our Human Resources Department we are looking for:

HUMAN RESOURCES GENERALIST

Responsibilities:

- Develops and builds a high performance culture that emphasizes continuous improvement, collaboration, sustained performance and change management;
- Partners with business leaders to identify top talent for critical roles within the business and develops development plans to ensure continued success and engagement;
- Recruits top talent for selected functions, by developing staffing strategies and implementing programs and plans to support business needs;
- Is an effective strategic partner of the Management Team and brings human resource solutions to the business;
- Proactively supports the delivery of HR Processes to help ensure success and manages complex and difficult HR Projects cross-functionally;
- Builds a positive employee relations culture through effective communications, involvement, improvement, climate assessment, work/life balance and change;
- Remains current on relevant human resources legislation, Labor Law. Recommends changes to HR policy and acts as the primary resource to ensure company conformity with applicable HR related regulations as well as company policies and procedures;
- Partners on behalf of the Company with Government Officials and Unions Representatives to ensure that regulations are implemented and executed in a compliant manner.
- Effectively coaches managers to address human resources issues and improvements.

Requirements:

- Bachelor or Master Degree in Human Resource Manager or related field is required;
- Ability to read, analyzes, and interprets the complex documents in English. Multilingual proficiency is a plus (Papiamentu, Dutch & Spanish).

Experience:

- A minimum of 5 years of experience in Human Resources in a HR Generalist role is required;
- Must have demonstrated proficiency with applicable (local) laws/regulations and management theories, including policy/procedure development and labor union activities; strong organizational skills in the areas of operations, budget and project administration; effective interface with diverse groups; effective supervisory skills.

How to apply?

Please send your resume and cover letter to: recruitment@balancecaribbean.com. Closing date is **Monday 21st of September 2015**. Reference check and a psychological assessment will be part of the application procedure. For information please visit www.balancecaribbean.com or contact **Pauline de Boer** on: (+5999) 7360875.

www.smith-nephew.com

 Nos ta **smith&nephew**

'Tarieven Hato blijven 3 jaar gelijk'

CAP: Verbeteringen door uitbreiding omvangrijker dan wat verplicht is

Van een onzer verslaggeefsters

WILLEMSTAD - Curaçao Airport Partners (CAP) zal de overheid voorstellen om - na de uitbreiding van Hato - voor de komende drie jaar de luchthaventarieven gelijk te houden aan het huidige niveau. Dat heeft CAP gisteren bekendgemaakt.

In een verklaring laat de organisatie weten vertrouwen te hebben in de aanhoudende groei van de Curaçaose luchtvaartmarkt en dit voorstel te doen aan de regering om de interesse in Curaçao als zijnde een 'kostencompetitieve regionale bestemming' te stimuleren. De luchthaventarieven zijn de primaire inkomstenbron waarmee CAP de kosten van exploitatie, het managen en de ontwikkeling van de airport kan terugverdienen. CAP heeft onlangs de laatste goedkeuring van de Raad van Bestuur ontvangen om verder te gaan met het Airport Expansion Project. Dit project loopt ongeveer twee jaar voor op schema, aldus CAP. „En de geplande verbeteringen zijn veel omvangrijker dan zoals eigenlijk verplicht is volgens de overeenkomst tussen de overheid en CAP.”

De door CAP geplande uitbreiding zal de capaciteit op de luchthaven op zo'n manier vergroten dat het 2,5 miljoen passagiers kan verwerken en zal op effectieve wijze tegemoet komen aan de verwachte vraag van de luchtvaartmaatschappijen met betrekking tot nieuwe capaciteit aan luchtvaartdiensten. De nieuwe uitbreiding betekent ook dat op effectieve wijze de passagierswachtruimte in de terminal verdubbeld wordt; een nieuwe jetbrug toegevoegd wordt die ook de grootste vliegtuig kan accommoderen; het ook voorzien zal zijn van een nieuwe 'Arrivals Corridor' om de passagiersstroom te verbeteren en de 'turn time' van de vliegtuigen te verla-

gen om zo aansluitmogelijkheden te verbeteren. De uitbreidingsplannen betekenen een toename aan commerciële ruimtes om nieuwe en uitgebreidere klantvoorzieningen aan te kunnen bieden en tevens worden er nieuwe retail- en consumptiemogelijkheden gecreëerd.

De verbeteringen aan de luchthaven zijn van groot belang voor de verdere groei en ontwikkeling van de Curaçaose luchttransportmarkt en in het algemeen voor de economie, zo stelt CAP. „Vanuit het perspectief van CAP is er niets dat ons tegenhoudt om door te gaan met de uitbreidingen van de luchthaven zoals deze gepland staan. Echter, een belangrijke factor waardoor we met het volste vertrouwen door kunnen zetten met de uitbreiding, is de goedkeuring van de overheid, later dit jaar, van de luchthaventarieven zoals voorgesteld door CAP, die de financiële voorspelbaarheid zal bieden die wij nodig hebben om de financieringsovereenkomsten af te sluiten”, aldus ceo van CAP, Ralph Blanchard. „CAP bevordert graag actief de verdere ontwikkelingen van luchtvaart op Curaçao en zet zich in met voorgestelde investeringen omdat we een verdere toename van passagiersverkeer voorzien en we vertrouwen hebben in de toekomst van Curaçao als toeristenbestemming en regionale economisch centrum.”

Op pagina 18
Details uitbreidingsproject

Advertentie

Overstappen naar Celery?
Hou rekening met **3 maanden opzegtermijn**
van uw huidige Payroll Provider.

celery
fresh online payroll

www.celerypayroll.com

Curaçao

Statenjaar dinsdag geopend

133 Keer vergaderd in 2014/2015

Van een onzer verslaggevers

WILLEMSTAD - De Staten sluiten maandag officieel het Statenjaar af en zullen op dinsdag 8 september om 9.00 uur met de gebruikelijke rede van de gouverneur en het nodige protocol het nieuwe Statenjaar openen.

Terugblikkend op het afgelopen jaar maakt de voorzitter Mike Franco (PAIS) de balans op. In totaal zijn er 115 oproepen geweest voor Statenvergaderingen, die in 133 bijeenkomsten afgehandeld zijn. Verder zijn er in het afgelopen jaar 40 moties ingediend, waarvan er 31 zijn aangenomen en 9 afgewezen.

Onderverdeeld naar soort vergadering stelt Franco dat er 29 oproepen gedaan zijn voor openbare Statenvergaderingen die in 41 sessies zijn afgehandeld. Verder zijn er 32 centrale commissievergaderingen geweest, behandeld in 34 bijeenkomsten. Verder zijn er 53 vaste commissievergaderingen, verspreid over 57 vergaderingen. Verder is er één seniorenconvent geweest, een vergadering met alleen fractieleiders van alle partijen die zetels hebben in de Staten. Deze vergadering had te maken met

het schietincident op luchthaven Hato. Er zijn 20 wetsvoorstellen bij de Staten ingediend, waarvan 18 door de regering en twee op initiatief van de Staten. Er zijn in totaal echter 29 wetsvoorstellen behandeld. Vijftien wetten zijn aangenomen en één is afgewezen. Er is volgens Franco een tekort aan wetgevingsjuristen bij zowel de regering als bij de Staten. „Er loopt nog geen procedure, maar het plan is om de notulenafdeling middels natuurlijke afloop te laten verminderen en dit gat te vullen met hoger opgeleid wetgevingspersoneel”, aldus Franco. Hij legt uit dat er een wetsvoorstel is waarin wordt vastgelegd dat Statenvergaderingen in het vervolg digitaal in beeld en geluid opgenomen worden. Dit maakt dat er een aantal notulisten onnodig is. „Er waren er zes, er zijn er twee afgevoerd maar de afdeling kan

Mike Franco (midden) gaf deze week een overzicht van de Statenactiviteiten. Rechts zit politievoorzitter Alfred Soares en links Statengriffier Silvin Cijntje.

FOTO JEU OLIMPIO

nog kleiner”, aldus de Statenvoorzitter. „Op deze manier kan budgetneutraal een aantal wetgevingsjuristen aangenomen worden.”

Hij verwijst overigens naar het Interparlementair Konink-

rijksoverleg (Ipko) waarin is afgesproken gezamenlijk een leerstoel te installeren op de Universiteit of Curaçao (UoC) waarbij specifiek wetgevingsjuristen opgeleid worden die zich specialiseren in het Antilliaans recht.

Overigens heeft de regering ook meer wetgevingsjuristen nodig zoals in vele adviezen van de Raad van Advies (RvA) aangeraden wordt, om zo de kwaliteit van de wetsvoorstellen te verbeteren.

Advertentie

Way of Life!

It's where we drive
It's what we live
#SuzukiCaribbean

ERTIGA

GLX Manual: Starting at NAF. 36.575
GLX Automatic: Starting at NAF. 40.375

						
2nd Row AC With Control	7 Seater	Versatile Load Space	All In One Audio System	15" Alloy Wheels	SRS Airbags	Smart Side View Mirrors

AutoCity B.V.
Opening Hours: Monday-Friday 8am-6pm / Saturday 9am-1pm
Tel: +(5999) 461-5666 ext. 32-33-35
E-mail: sales@autocity-bv.com
www.autocity-bv.com • facebook.com/SuzukiCuraçao

Jansen nu definitief directeur van Curinde

Van een onzer verslaggevers

WILLEMSTAD - Was ze voorheen nog interim-directeur, nu is Jacqueline Jansen definitief directeur van Curaçao Industrial & International Trade Development Company (Curinde). Eerder al gaf de Stichting Bureau Toezicht en Normering Overheidsentiteiten (SBTNO) er een positief advies over. Jansen volgde in 2012 de gepensioneerde directeur Eric Smeulders op als tijdelijk directeur bij Curinde. Ze is overigens al sinds 1988 in dienst bij de instelling, die beheerder is van de vrije zones en industriepark Brievengat.

Wat nu nog mist is de formalisering, maar op advies van SBTNO is er al wel een integriteitsonderzoek gedaan.

In de wervingsprocedure meldden zich zeventien kandidaten voor de functie. Vier kan-

Jacqueline Jansen
FOTO TWITTER

didaten werden uitgenodigd voor een gesprek. Met drie van hen is ook in de tweede ronde gesproken. Na een assessment bleken alle drie geschikt voor de functie. Vooral Jansens bekendheid met de industrie en haar managementvaardigheden hebben haar een voorsprong gegeven op de andere kandidaten.

Haar benoeming werd vorige week nog ter discussie gesteld door ex-lid van de Raad van Commissarissen (RvC) van Curinde, Edward Joseph. Hij protesteerde tegen het feit dat de RvC niet betrokken was geweest bij de sollicitatieprocedure terwijl dit in het verleden wel het geval was geweest. Om deze reden en ook omdat hij niet herbenoemd werd in de RvC, spande hij een rechtszaak aan tegen minister Stanley Palm (PAIS), die hij echter verloor.

Whiteman: Geen reden voor feestje

Van een onzer verslaggevers
WILLEMSTAD - Het daartoe door zijn PS-fractie gedwongen ontslag maandag van premier Ivar Asjes en de onmiddellijke opvolging door minister Ben Whiteman als de nieuwe regeringsleider 'was niet iets om te vieren',

Nieuwe premier over wisseling minister-president

zegt de nieuwe minister-president. Nadat Whiteman maandag in de vroege avond de trappen van het Gouverneurspaleis te Fort Amsterdam afdaalde, gaf hij nauwelijks een verklaring en toonde hij zeker geen signalen van blijdschap. In een vraaggesprek gisteren met *Radio Direct* zegt hij dan ook dat er bepaald geen reden was voor een feestje.

Hij was naar eigen zeggen 'ook verrast' door de gebeurtenissen maandag. „Ik ben die dag persoonlijk uitgenodigd door de fractie van Pueblo Soberano in de Staten en ingelicht over wat er zou gebeuren, met het verzoek of ik beschikbaar was voor de functie van premier. Als de partij een beroep op je doet, dan geef je daar gehoor aan.”

Een paar uur later werd Whiteman, tot dan alleen minister van Gezondheid, Milieu en Natuur (GMN) beëdigd tot mi-

nister-president. Zo snel ging het allemaal afgelopen maandag. Hij doet het premierschap erbij. De ministerraad bestaat nu uit acht ministers in plaats van negen. Elk met een eigen portefeuille. De tiende - of op het moment de negende - 'minister', de Gevolmachtigde minister in Den Haag, is de officiële vertegenwoordiger van de overheid van Curaçao in Nederland.

Het kabinet Asjes (PS, PAIS, PNP en Sulvaran) werd op 7 juni 2013 door de waarnemend gouverneur beëdigd. Afgelopen maandag 31 augustus kwam er een eind aan voor Asjes zelf en de facto is er nu sprake van het 'kabinet Whiteman' met drie ministers voor PS, drie voor PAIS, één voor PNP en één voor de fractie van het onafhankelijk Statenlid Glenn Sulvaran.

Whiteman - die overigens al

bewindspersoon was in het transitiekabinet Hodge (ook wel 'takkabinet' genoemd) in het halfjaar vóórdat Asjes aantrad - zegt dat er de afgelopen twee jaar 'gewerkt is als een team'. „Wij hadden en hebben onderling een goede relatie. Natuurlijk worden er fouten gemaakt, maar dat gebeurt overal waar er wordt gewerkt.”

In principe doet Whiteman het minister-presidentschap er 'tijdelijk' bij. Er wordt uitgegaan van drie maanden. In de tussentijd kan door Soberano worden uitgekeken naar een kandidaat als premier, die vervolgens de rit uitzit tot aan de verkiezingen in 2016 en er een nieuwe regering (coalitie) aantreedt.

Dat 'erbij doen' is wel zwaar, erkende Whiteman in gesprek met *Direct*. „Ik probeer zo veel mogelijk te doen wat er al op de agenda van de minister-presi-

dent staat.” Onder andere is dat een gepland bezoek aan de paus in Rome. Sommigen menen dat Whiteman zijn handen al overvol heeft aan GMN. Gezondheid is een constante zorg, met het mede door de opgelegde budgetfinanciering noodlijdende Sehos dat nog altijd wacht op de door deze bewindspersoon toegezegde 30 miljoen overbrugging in fasen, en de bouw van HNO; maar ook de milieu-portefeuille vraagt zeker gezien de problemen met de Isla-raffinaderij en de overige industrie bij het Schottegat constant de aandacht van de minister.

Geconfronteerd met de opmerking dat volgens Statenlid Jaime Córdoba Asjes niet deed wat de fractie wilde, zegt Whiteman dat hij als bewindspersoon in beginsel doet wat de partij hem vraagt, maar wel wat maatschappelijk gewenst en verantwoord is en tevens in overeenstemming is met zijn geweten.

Advertentie

POINTSNAK
DE LEKKERSTE KROKETTEN EN HAPJES VAN HET EILAND

Op kantoor, school of thuis bezorgd !!!
PARTYBOX FL. 74,- (incl. OB)
(excl. bezorgen fl.5,-)

- 70 warme hapjes met 3 sausjes
- 10 Kipsate's
- 10 mini Saucijzenbroodjes
- 10 Kip nuggets
- 10 Kaasballen
- 10 mini Conchkroketjes
- 10 Rundvlees bitterballen
- 10 mini Kipkroketjes

Checks t.n.v. Christoffel Int'l foods n.v., Kaya Cupido 9, Curaçao, Tel. 7377422 / 5605088 Fax: 7368129 Website: www.pointsnack.com Email: pointsnack@hotmail.com Crib nr. 12228531

Advertentie

Marketing & Export Manager Fulltime - M/F

We are looking for the perfect candidate who shares his/her passion for our products in Curaçao. You possess the knowledge and experience to be responsible for all aspects in the area of marketing and communication and to expand exporting activities. With a helicopter view and experience you know how to inspire the people you work with and how to achieve the right attitude and results.

What does the job entail?

- Together with the Managing Director you will determine possible new markets;
- You will create marketing and export plans and execute them after their approval;
- You know how to choose the right communication strategy and customer approach based on your market and customer analysis, allowing you to hit the right chord with new and existing customers whereby, you will surpass expectations.
- You are able to think big, and to handle marketing details;
- Because of your trend and market analysis our product portfolio will remain in line with what the customer wants.

How the candidate distinguishes himself/herself

- You have proven to be versatile, creative, customer-oriented and stress-resistant;
- You have verifiable university level certification and you're methodical;
- With a view on the horizon, but also able to pick up practical issues to achieve results.
- At least five years relevant experience in a similar marketing role, preferably in a production environment;
- You carry a warm heart for Curaçao and its rich past, present and future;
- Dutch, English and Spanish are required. Papiamentu is an advantage.

What do we offer?

- A dynamic working environment with plenty of room to develop yourself further;
- Interdependency, team spirit, a work environment you can really lose yourself in;
- A salary and fringe benefits in accordance with the function.

Interested?

Send a letter of motivation and CV. to:

Coach Caribbean
To the attention of Shadira Elvilia
s.elvilia@coach-caribbean.com
Your application must be received prior to September 15, 2015.

Coach Caribbean is a full Service HR organization that assists clients in achieving their goals.

Our client is located on a beautiful historic spot in Curaçao; promoting Curacao with their products with pride and dedication.

To improve it even further, our client is looking for a full-time marketing and export manager.

Information about this vacancy:
Coach Caribbean
Fokkerweg 44-B
Willemstad, Curaçao
Shadira Elvilia
Telephone number:
(+599-9)-462.62.24

Minister ontmoet salsakoning

Tijdens een bezoek aan het WTC-terrein, waar gisteravond het Curaçao North Sea Jazz Festival werd afgetrapt met een gratis concert van Juanes en Oscar D'Leon, had minister Ruthmilda Larmonie-Cecilia van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn (SOAW) het genoegen om koning van de salsa Oscar D'Leon te ontmoeten die bezig was met de soundcheck. FOTO SOAW

Advertentie

Open House

Beeldend Kunstenaars Norva Sling

De laatste kans om vóór haar vertrek naar het buitenland, haar kunstwerken te bezichtigen of aan te schaffen.

Zaterdag 5 en Zondag 6 Sept.
10.00 - 16.00 u.

Apollostraat 6A - Tel. 7478119
(Sta Rosaweg richting Sta Rosa)

De eerste afslag links ten o. van Alankar)
Versgezette kruiden thee en de verfrissende awa di lamunchi staan voor u klaar.

Curaçao/Opinie/Service

BIOSCOPIEN

www.thecinemas.an
Tel.: 435-5170

THE CINEMAS

3 - 9 SEPTEMBER

THE TRANSPORTER
REFUELED 4D

Nieuw deze week

Dagelijks: 17.30 19.45 22.00

Zat.- en zondagmatinee: 13.00 15.15

THE TRANSPORTER REFUELED

Nieuw deze week

Dagelijks: 17.00 19.15 21.30

Zat.- en zondagmatinee: 14.45

RICKI AND THE FLASH

Nieuw deze week

Dagelijks: 17.45 20.15

Zat.- en zondagmatinee: 12.45 15.15

NO ESCAPE

Dagelijks: 18.00 20.30

Late show vr.- en zaterdag: 23.00

Zat.- en zondagmatinee: 13.00 15.30

STRAIGHT OUTTA COMPTON

Dagelijks: 18.15 21.15

MINIONS

Late show vr.- en zaterdag: 22.45

Zat.- en zondagmatinee: 15.15

HITMAN: AGENT 47

Dagelijks: 17.15 19.30 21.45

Zat.- en zondagmatinee: 15.00

FANTASTIC FOUR

Laatste week

Zat.- en zondagmatinee: 12.45

SHAUN THE SHEEP

Laatste week

Zat.- en zondagmatinee: 12.45

MAN FROM U.N.C.L.E.

Laatste week

Zat.- en zondagmatinee: 12.45

www.themoviescuracao.com

24-uur hotline

Tel.: 465-1000

3 - 9 SEPTEMBER

THE TRANSPORTER REFUELED

Nieuw deze week

Dagelijks: 17.30 19.45 20.45 22.00

Late show vr.- en zaterdag: 23.00

Zat.- en zondagmatinee: 13.00 15.15

SINISTER 2

Dagelijks: 17.15 19.30 21.45

Zat.- en zondagmatinee: 15.00

NO ESCAPE

Dagelijks: 17.45 20.15

Late show vr.- en zaterdag: 22.45

Zat.- en zondagmatinee: 12.45 15.15

VACATION

Dagelijks: 17.00 19.15 21.30

Zat.- en zondagmatinee: 12.45 14.45

SHAUN THE SHEEP

Zat.- en zondagmatinee: 13.00

MINIONS

Zat.- en zondagmatinee: 12.45

HITMAN: AGENT 47

Dagelijks: 17.00 19.15 21.30

Zat.- en zondagmatinee: 14.45

STRAIGHT OUTTA COMPTON

Laatste week

Zat.- en zondagmatinee: 15.00

FANTASTIC FOUR

Laatste week

Zat.- en zondagmatinee: 12.45

MISSION IMPOSSIBLE -

ROGUE NATION

Laatste week

Dagelijks: 18.00

LEZERS AAN HET WOORD

Profiel van de nieuwe
premier voor Curaçao

Een donderslag bij heldere hemel, zo is de recente gebeurtenis te karakteriseren, de ontslagname van voormalig minister-president Ivar Asjes. Hier komt bij dat er geen fatsoenlijke verklaring wordt gegeven voor zijn ontslag. Is dit wel het topje van de ijsberg?

Hoe slecht iemand het ook gedaan zou hebben, het betekent toch dat minimaal de fatsoensnormen overleefd moeten blijven. Geen bestuur en geen stijl, dus. Een waardenvrije democratie bestaat niet. De basis van democratie is gestoeld op waarden en normen. Maar deze worden van alle kanten met beide benen vertrapt. Dit is een zorgwekkende ontwikkeling. Het betreft niet alleen een persoon, maar een heel volk met alle politieke partijen erbij.

Hoe denken wij op Curaçao uit onze problemen te kunnen komen als wij zelf de minimale fatsoensnormen met z'n allen blijven vertrappen? Welke verlichte intellectueel of volksjongen waagt zich nog voor zo'n publieke functie te melden? Ra ra ra, dit leidt meteen tot de volgende mysterievraag, wie wordt de nieuwe premier van Curaçao? Als dit het topje van de ijsberg mag zijn, wat zou daarna nog komen? Er is niemand die hierop een fatsoenlijk antwoord kan geven. Het lijkt wel de 'Titanic', doorvaren op een ijsberg af, zonder te weten, dat er onderaan in het schip al een groot gat zit.

'Het grote gat in het schip', dus het gebrek aan transparantie en vertrouwen, is de pilaar voor het voortbestaan van de angstcultuur op Curaçao. Maar angst

voor wat? Voor het onbekende, dat nog zou moeten komen? Of angst voor dat wat nog boven tafel moet komen en dat het daglicht niet kan verdragen? Angst om jouw baan te verliezen? Maar het is juist het gebrek aan transparantie en aan vertrouwen dat ondermijnd werkt op onze democratie. Zonder transparantie en vertrouwen kan geen zelfreinigend effect optreden. Het kankergezwel van 'de angst' binnen onze maatschappij blijft zich alleen maar verspreiden over gehele lichaam van Curaçao, met alle consequenties van dien. Door gebrek aan transparantie en vertrouwen, kan doodgewoon geen revitalisatie plaatsvinden. Uiteindelijk kom ik tot de conclusie, dat de heersende angstcultuur gestoeld is op vrees om 'pijn' te lijden. Men, dus sommige leden uit het volk, denkt hiermee te kunnen vermijden om (geestelijke en soms fysieke) pijn te lijden. Maar juist door gebrek aan transparantie en vertrouwen wordt de 'pijn' alleen maar groter. Het kankergezwel blijft zich alleen maar verder verspreiden. De patiënt Curaçao wordt steeds zieker. De enige manier waarop patiënt Curaçao uit haar lijden kan worden gebracht, is door meer transparantie te geven en vertrouwen te ontwikkelen en te kweken bij de mensen. Dit is een zeer zware taak. Integere mensen, die heb je nodig. Zij die zelf transparant zijn en vertrouwen uitstralen. Deze mensen en/of leiders kunnen alleen gedijen in een omgeving en/of gemeenschap, die ook bereid is transparant te zijn en vertrouwen te geven. De democratie is gebaat bij mondigheid van de burger, die vooral de

waarheid spreekt. Omdat alleen de waarheid ons kan verlossen van het kwade. Mensen die over hun eigen gewetensbezwaren heen willen stappen, zullen in de komende tijd ook in aantal moeten toenemen en een steeds grotere rol gaan spelen, als zij ervoor kiezen om de waarheid te gaan spreken. Dit proces is niet pijn lijden, maar juist door de pijn heengaan en/of over de pijn heen stappen. Je voel je ook daarna opgelucht. Geen angstcultuur meer, maar geestelijke bevrijding.

Sharnon Isenia, Curaçao

Ingezonden brieven geven uitsluitend de opvatting van de auteur weer. Alleen het commentaar vertolkt de mening van de krant. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden brieven te weigeren, dan wel te redigeren of in te korten.

Antilliaans Dagblad

Brieven (maximaal 250 woorden) voorzien van naam, adres en telefoonnummer sturen aan: Redactie Antilliaans Dagblad, Postbus 725, Willemstad, Curaçao, fax (9)7472257
E-mail: redactie@antilliaansdagblad.com

CORRECTIE

Briefwisseling
George Maduro

In het op dinsdag 25 augustus verschenen artikel 'George Maduro voor scholieren' is een fout gesloten. De correspondentie tussen George Maduro en Christine Wilhelmine Isabelle Wittewaal is overgedragen aan Marjorie da Costa Gomez-Brandao en niet aan Lucina da Costa Gomez. Da Costa Gomez-Brandao heeft dit alles weer gedeeld aan het Nationaal Archief van Curaçao die er een mooi artikel over heeft geplaatst op de website, dat gebruikt kan worden voor scholieren.

Advertentie

BEKENDMAKING

Verkeersmaatregel

Aqualectra, maakt hierbij bekend dat in verband met het uitbreiden van de elektra distributienet, er verkeersmaatregelen getroffen zullen worden op:

DATUM: ZONDAG 6 september 2015

TIJD: 07:00 uur s'morgens tot 16:00 uur s'middags.

LOCATIE:

Kaya Jose Jo Pinedoe (Garipitoweg)

Wegomlegging:

Kaya Jose Jo Pinedoe (Garipituweg) is niet bereikbaar via de Winston Churchillweg. Deze is alleen bereikbaar via Suffisantweg en Kaya Edward G. Plaate

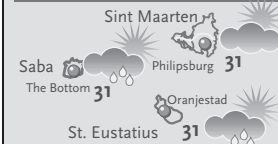
Het verkeer zal door middel van pijl- en naamborden worden omgeleid.

Automobilisten worden vriendelijk verzocht om rekening te houden met de verkeersmaatregelen en aanwijzingsinstructies.

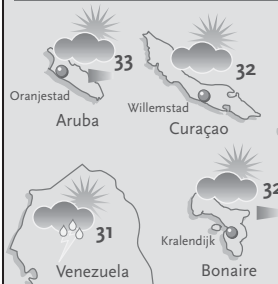
Wij bieden bij voorbaat onze excuses voor het eventueel ongemak.

HET WEER OP
DE ANTILLENVerwachting voor
vanmiddag 12 uurwindkracht 3 - 4 bft
golfhoogte 1 - 2 m

BOVENWINDSE EILANDEN

BENEDENWINDSE EILANDEN

- Onbewolkt
- Half bewolkt
- Bewolkt
- Regen
- Onweer
- Storm

VANDAAG

Licht tot half bewolkt en droog. In de nacht en ochtend kans op een plaatselijke bui. De wind is oostelijk en matig, windkracht 3 tot 4 met vrij krachtige uitschieters, windkracht 5 tot 6. De zee is vrij rustig met golven tussen 1 en 2 meter hoog.

MORGEN

Licht tot half bewolkt en kans op een bui.

Wega di number Kòrsou

Donderdag 3 september

Verzekeraars discussiëren over Fatca

Van een onzer verslaggeefsters

WILLEMSTAD - Pan-American Life Insurance Company of Curaçao and Sint Maarten, lid van de Pan-American Life Insurance Group, verzorgde afgelopen woensdag een discussiebijeenkomst met andere leden van de lokale verzekeringsvereniging over de implicaties van de Foreign Account Tax Compliance Act (Fatca) van de Verenigde Staten. De Fatca is in juli vorig jaar geïntroduceerd.

„Hoewel de Fatca een federale wet is van de Verenigde Staten, is deze op internationaal niveau van invloed op financiële dienstverleners zoals verzekeringsmaatschappijen”, zo licht Valery Sinot, algemeen directeur van Pan-American Life voor Caribisch Nederland, toe. „Pan-American Life opereert in 21 markten buiten de Verenigde Staten, dus wij wilden graag een omvangrijke strategie ontwikkelen om de Fatca-vereisten mee te nemen in onze dagelijkse bedrijfsvoering.”

Wat betreft de verzekeringsindustrie vereist de Fatca dat verzekeringsbedrijven algemene informatie betreffende bepaalde polissen en annuïteiten met een cashwaarde in handen van Amerikaanse belastingbetalers, rapporteren aan de Amerikaanse belastingdienst, de Internal Revenue Service (IRS). De meeste polishouders in het Nederlands Caribisch gebied die uit het buitenland afkomstig

zijn, zullen niet bovenmatig beïnvloed worden door deze wetgeving. Wel wordt van hen verwacht dat ze documentatie verschaffen die hun status als niet-Amerikaanse burger of inwoner ondersteunt.

Als gevolg hiervan zullen lokale verzekeraars beoordelen of er een noodzaak bestaat voor een aanpassing van hun manier van opereren en de onderliggende processen, om zodoende het voldoen aan de Fatca-vereisten het beste te faciliteren. „Wij wilden de ervaring die wij hadden met het aanpassen van onze bedrijfsvoering in navolging van deze wet graag delen”, aldus Martine van Oorsouw-Hofhuis, 'legal counsel' en 'compliance officer' van Pan-American Life. „Het is een onderdeel van onze bredere commitment op het gebied van compliance en met ons streven om een actieve en verantwoordelijke rol te spelen in alle markten waarin wij opereren.”

Van een onzer verslaggevers

WILLEMSTAD - Het toerisme op Curaçao ontwikkelde zich de laatste jaren positief. Uit de cijfers van de Curaçao Tourist Board (CTB) blijkt dat de laatste maanden de groei is afgevlakt doordat sommige markten kwetsbaar zijn. Met name Venezuela kent hoogte- en dieptepunten. De stabiele factor in het Curaçao toerisme is Nederland. In juli kwamen er weer 15 procent meer bezoekers uit Nederland (13.990), vergeleken met vorig jaar. In de eerste zeven maanden van het jaar bedroeg de groei 7 procent en kwamen er 87.636 toeristen uit Nederland.

Ruim een op de drie toeristen op Curaçao komt uit Nederland. Venezuela is, ondanks de sterke

Nederland stabiele factor toerisme

daling de laatste maanden, de tweede markt met 14,3 procent. Vorig jaar juli was dat nog 21,5 procent, terwijl in 2013 het marktaandeel op 16 procent lag. De Verenigde Staten zijn het enige andere land dat meer dan 10 procent marktaandeel haalt zijn. In de maand juli 2013 kwamen er 5.846 Amerikanen naar Curaçao (16,6 procent), vorig

jaar 4.371 (11,9 procent) en dit jaar was er weer een bescheiden groei naar 4.749 Amerikaanse toeristen (12,9 procent).

De Nederlandse markt kent een vrij stabiele, lichte groei en zit al sinds 2013 op meer dan 31 procent. In juli dit jaar was er een piek met 37,9 procent. Over de eerste zeven maanden van 2015 is het marktaandeel 33,1 procent.

Als gekeken wordt naar het aantal overnachtingen dan is de dominantie van de Nederlandse markt nog groter met in juli een marktaandeel van 54,3 procent (in 2014 was dat 45,7 procent). Bezoek uit Nederland, vaak familiebezoek, verblijft over het algemeen langer op het eiland dan andere toeristen.

Ministerraad doneert aan PWF

De ministerraad heeft gisteren bezoek gekregen van twee vertegenwoordigers van het Prinses Wilhelmina Fonds (PWF). De vertegenwoordigers kwamen langs om geld in te zamelen voor de stichting die meewerkt aan de bestrijding van kanker. Deze maand is de collectemaand van het Prinses Wilhelmina Fonds. Alle ministers hebben een donatie gedaan. Op de foto zijn (bijna) alle ministers te zien met de vertegenwoordigers van het PWF.

FOTO REGERING VAN CURAÇAO

Van onze redactie

NEW YORK - De beursgraadmeters op Wall Street weken gisteren nauwelijks af van de slotstanden van de voorgaande dag. Uitlatingen van de Europese Centrale Bank (ECB) en het ont-

breken van beurshandel in China zorgden aanvankelijk voor een positieve sfeer. Beleggers hielden de kaarten echter gro-

tendeels op de borst, in afwachting van de cijfers over de Amerikaanse arbeidsmarkt die vrijdag worden gepubliceerd.

De Dow-Jonesindex sloot 0,1 procent in de plus op 16.374,76 punten. De S&P 500 steeg ook 0,1 procent, naar 1.951,13 punten. Technologiegraadmeter Nasdaq zakte 0,4 procent naar 4.733,50 punten.

Dinsdag leverden de graadmeters op Wall Street nog tot 3 procent in, opnieuw door zorgen over de Chinese economie. Woensdag volgde herstel, waarbij meer dan de helft van de verliezen werd ingelopen. Het feit dat de Chinese markten gisteren en vandaag gesloten zijn, zorgde volgens handelaren voor rust.

In Frankfurt gaf de ECB aan dat de mogelijkheden binnen het eigen stimuleringsprogramma voor de Europese economie

zijn verruimd. Veel ECB-waatchers zagen in de woorden van ECB-president Mario Draghi de opmaat voor een verdere uitbreiding van die maatregelen, mogelijk nog later dit jaar.

De ECB liet ook weten somberder te zijn geworden over de vooruitzichten voor de economische groei en de inflatie in de eurozone. Economisch nieuws uit de VS gaf een gemengd beeld. Aan de positieve kant werden een kleiner Amerikaans handelsoverschot en aanhoudende groei in de dienstensector van de VS gemeld. Anderzijds bleek het aantal uitkeringsaanvragen vorige week te zijn gestegen.

De woorden van Draghi zwakten gisteren de euro en stuwden de olieprijs. Oliebedrijven hoorden dan ook bij de winnaars op Wall Street, net als andere grondstoffenbedrij-

ven. ExxonMobil kreeg er 1,1 procent bij, aluminiumproducent Alcoa won bijna 3 procent. Goud- en koperproducent Freeport McMoran werd 2,7 procent meer waard.

De Dow Jones werd aangevoerd door chipproducent Intel, die 1,6 procent hoger koerste. Graaf- en landbouwmachinebouwer Caterpillar profiteerde niet van de winsten in de grondstofsector en stond met een min van 2,3 procent onderaan de lijst van dertig hoofdfondsen.

Wall Street levert winsten in

Advertentie

WISSELKOERSEN

Officiële koersen geldig op: 03 september 2015 nr. 170
Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten, Simon Bolivar Plein 1, Willemstad, Curaçao. Tel. (699 9) 434-5500 Website: <http://centralbank.cw>

Aankoop van

Valuta	Bankpapier	Wissels, Cheques Reischeques en Overboekingen	Verkoop aan Publiek
USD-Amerikaanse Dollar	1,77	1,78	1,82
JPY-Japanse Yen per JPY 10.000	147,65	148,51	150,80
GBP-Engelse Pound Sterling	2,65	2,71	2,79
CHF-Zwitserse Franc per CHF 100	183,23	183,95	186,60
CAD-Canadese Dollar	1,32	1,34	1,37
EUR-EURO per EUR 100	198,19	199,99	204,02
AWG-Arubaanse Florin per AWG 100	98,00	100,00	1=101,20*
			2=101,00*

Ingevolge Artikel 9 lid 8 van het Centrale Bank-Statuut voor Curaçao en Sint Maarten stelt de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten de koersen vast voor het deviezenverkeer.

Belengingsrente: 1.00% Reserve requirement: 18.000%
Reserve period: 17-augustus-2015 - 15-september-2015

Op basis van het Landsbesluit wettelijke rente (PB. 2000, nr. 162) is de wettelijke rente als volgt: 1 juli - 31 december 2014 3.00% 1 januari - 30 juni 2015 3.00%

*1 = voor bankpapier *2 = voor overboekingen en bankcheques

Curaçao

Spetterende show
in Brakkeput

De Blind Boys of Alabama hebben woensdag Brakkeput Mei Mei flink op zijn kop gezet met een spetterende show. De gospelgroep uit Alabama had er ondanks de hoge gemiddelde leeftijd geen moeite mee om het publiek optimaal te vermaken. Niet voor niets won de groep al vijf Grammy's en zijn ze al sinds 1944 succesvol.

FOTO'S ANDREAS TERLAAK

‘Lokale vissers moeten innoveren’

Door Elisa Koek

WILLEMSTAD - „Concurreren met grote schepen kan Curaçao nu niet, geen sprake van.” Dat zegt Erwin Koense, voorzitter van Piskadó Professional. Volgens de voorzitter moet de sector innoveren en zelf de zee op met grote trawlers (boten voor middelgrote of grootschalige visserij). „Daar hebben we geld voor nodig.”

Spanje vaart momenteel met trawlers onder de Curaçaose vlag om zo niet over hun eigen quatum heen te gaan. Het geld dat Curaçao daarvoor krijgt, is

bedoeld om de lokale visserij een boost te geven. Volgens de vissers is hier weinig van te merken. Van het Spaanse geld zouden lokale vissers opgeleid moeten worden om uiteindelijk zelf mee te varen op grote internationale schepen. Ze zijn dan weken, soms maanden, op zee. Volgens beroepsvisser Edwin ‘Makambi’ Flaming gaat dit niet gebeuren. „Er worden nu voornamelijk jongens uit lagelonenlanden ingezet, want voor een duizend gulden per maand gaat geen enkele Curaçaöenaar dat werk doen.”

Minister Stanley Palm (Economische Ontwikkeling) tekende recent een overeenkomst met de Spaanse overheid om samen de illegale visserij tegen te gaan

in Europa. Beide landen moeten hier een rol in gaan spelen. Flaming denkt dat er veel te weinig geld naar Land Curaçao gaat terwijl er veel wordt verdiend met de grote trawlers. „Het kan bijna niet dat Curaçao slechts een miljoen hiervoor krijgt, maar het schijnt wel zo te zijn.”

Koense verwacht niets van de overheid. Als er al iets overblijft van het Spaanse geld, verdwijnt het in een ander potje, denkt hij. Koense wil dat Curaçaöenaars zelf de zee opgaan met grote trawlers. Dat kan pas als lokale vissers dezelfde boten, apparatuur en kennis hebben die bijvoorbeeld Spanje heeft.

Geld hiervoor is er niet. Vissers hebben veel kosten aan onderhoud en benzine dus spa-

ren is moeilijk. Een lening is volgens Koense een dure grap. „De Ontwikkelingsbank van de Nederlandse Antillen (Obna) geeft ons leningen met een rentepercentage van 7 tot 13 procent. Dit is hoog en gelijk aan een lening van elke andere bank. Bovendien worden veel aanvragen niet goedgekeurd.”

Stanley Marks is bij de Obna belast met de financiering van landbouw, visserij en veeteelt op Curaçao en de rest van de voormalige Antillen. 80 Procent van zijn klanten is visser. Marks bevestigt dat de rentepercentages van leningen minimaal 7 procent zijn. „Dit is nooit anders geweest. Wij moeten onze schuldeisers betalen.”

Volgens Marks is geld niet de

kwestie, maar educatie. Ook hij vindt dat de sector moet innoveren anders zal een visser nooit meer verdienen dan marginaal. „Visserij is een mooie traditie, maar moet meegroeien met de tijd. Vis op straat verkopen is hier een goed voorbeeld van; het is leuk, maar zonder koeling is het niet hygiënisch en niet van deze tijd.”

Leningen die bij de Obna worden aangevraagd door vissers zijn vooral voor onderhoud of het kopen van een lokale boot. „Vissers moeten groter gaan denken en op lange termijn. Wij helpen dan graag, want we zijn niet vies van nieuwe ideeën.” Marks zegt dat alle leningen een kans krijgen, maar benadrukt dat ze wel realistisch moeten zijn en gebaseerd op een plan. Hij ziet het somber in voor lokale vissers. „In veel landen gaat men dagenlang de zee op voor een grote vangst, maar hier gaat men als er geld nodig is. Vissen is een levensstijl op Curaçao. Dat verander je niet zomaar.”

Caribischnetwerk.ntr.nl

‘Praktische zaken
toets nog regelen’

Vervolg van pagina 1
REKENTOETS

Op korte termijn wordt een commissie of projectgroep samengesteld die zich bezig gaat houden met de invoering van het rekenonderwijs voor havo- en vwo-leerlingen. In de brief vermeldt minister Irene Dick ook welke de praktische zaken zijn die geregeld moeten worden voor de invoering van de reken-toets. Zo moeten het eindniveau en de overgangsnormen voor de toets nog bepaald worden. Ook moet het aantal uren waarin leerlingen rekenles krijgen, vastgesteld worden met daarbij aandacht voor eventuele extra lessen. De bevoegdheid van docenten moet vastgesteld worden. Per school moet ook bekeken worden of er behoefte is aan rekencoördinatoren en rekenspecialisten. De faciliteiten voor een centraal geregelde, digitale toets moeten gecreëerd worden. In het kader van het vrije onderwijs moet afgezien van het onderwijsmateriaal, bekeken worden welke hulpmiddelen er zijn zodat de leerlingen zelfstandig

hun rekentaalvaardigheid en taalvaardigheid kunnen oefenen. Over de taalvaardigheid schrijft minister Dick: „Ik zal dan ook uw voorstel om de invoering van taalbeleid gelijk te laten lopen met de invoering van rekenonderwijs in overweging nemen, opdat alle leerlingen de kans krijgen om gelijktijdig zowel de vereiste taalniveaus als de vereiste rekenniveaus te kunnen behalen. Het taalniveau is immers bepalend voor het rekenniveau dat de leerling uiteindelijk zal kunnen behalen.”

Aan het eind van vorig schooljaar ontstond er veel commotie over een brief waarin minister Dick aan de schoolbesturen voorstelde om andere eindexamennormen te gaan hanteren voor havo- en vwo-leerlingen die niet in Nederland verder studeren. De bewindsvrouw vreesde dat met de aangekondigde verzwaring van de eindexamennormen veel havo- en vwo-leerlingen zouden zakken. Na veel protest vanuit de samenleving en de schoolbesturen kwam de minister op haar besluit terug.

Advertentie

**Notice of Appointment of a Liquidator under
Section 204 of the BVI Business Companies Act.**

KAMILIA PROPERTIES LIMITED
(IN VOLUNTARY LIQUIDATION)
Company No. 607952

NOTICE is hereby given pursuant to Section 204, subsection (b) of the BVI Business Companies Act, 2004 that the Company is in voluntary liquidation. The voluntary liquidation commenced on 31 August 2015. The Liquidator is **Orán Patrick Williams, of Palm Grove House, P.O. Box 438, Road Town, Tortola, British Virgin Islands.**

Dated 31 August 2015

(sgd) Orán Patrick Williams
Voluntary Liquidator

Advertentie

BEKENDMAKING

Openingstijden

Aqualectra deelt hierbij mede dat in verband met het Referendum op 4 september 2015, haar kassa's en loketten te Pater Euwensweg, Sta. Rosa, Jan Noorduynweg tot 13.00 n.m. voor het publiek open zal zijn.

Onze excuses voor het ongemak!

**Restaurant-
weken bij
Albert Heijn**

Van een onzer verslaggevers

WILLEMSTAD - Het zijn 'restaurantweken' bij Albert Heijn (AH). Klanten kunnen daarbij stempels sparen en met een volle spaarkaart is het tweede driegangenmenu gratis bij een van de deelnemende restaurants.

Bij besteding van 75 gulden bij AH kan er een stempel worden verkregen. Volgens de organisatie 'een mooie manier om met een van de deelnemende restaurants kennis te maken'.

Deelnemende restaurants zijn Omundo Restaurant & Bar, Kyoto Curaçao, Mundo Bizarro, De Gouverneur en Sambal Indonesian & Thai. Er kan worden gespaard tot en met 4 oktober. De volle spaarkaarten verzilveren kan tot en met 30 november.

Suriname bij congres Naskho

Door Els Kroon

WILLEMSTAD - Ongeveer honderd huisartsen en specialisten uit Nederland, Suriname, Curaçao, Aruba en Sint Maarten namen de afgelopen dagen deel aan een congres over infectieziekten, reuma en endocrinologie.

Het laatstgenoemde specialisme heeft te maken met de klieren en hormonen in het lichaam en de daaraan verwante ziektebeelden. Het tweedaagse congres, waarop zeventien sprekers hun collega's bijpraatten over de laatste ontwikkelingen in de behandeling van deze ziekten, werd door de Nederlands Caribische Stichting voor Klinisch Hoger Onderwijs (Naskho) voor het eerst georganiseerd op verzoek van, en in samenwerking met de Stichting Post Academisch Onderwijs Geneeskunde (SPAOGS), haar Surinaamse evenknie. Medeorganisator Yvette Chou-Lie,

anesthesist in Suriname, toont zich al na het eerste dagdeel meer dan tevreden. „Het is voor het eerst dat de samenwerking van de stichtingen uitmondt in een congres op Curaçao. De voorbereidingen namen een jaar in beslag, mede door logistiek en kosten van reis en verblijf. Daarom hebben we het congres gepland in de aanloop naar het jazzfestival”. Als het aan Chou-Lie ligt is dit niet het laatste congres dat voortvloeit uit de samenwerking. „Na afloop gaan we evalueren en naar aanleiding van de resultaten plannen we een gezamenlijk congres in 2016, dat dan hope-

Reumatoloog Richard van Vugt bijt het spits af met een lezing over artritis.

FOTO'S ELS KROON

Van Vugt beantwoordt vragen van collega's uit de zaal.

lijk in Suriname kan plaatsvinden.”

Chou-Lie is niet de enige met hoge verwachtingen. Ook de Nederlandse reumatoloog Richard van Vugt toont zich verheugd over de samenwerking. Van Vugt is de trekker van de DAS-werkgroep, een groep medisch specialisten die zich richten op specifieke ziektebeelden die ze op de werkvloer in de verschillende aangesloten landen tegenkomen. DAS staat voor Dutch-Antillean-Surinam, gebieden die nu of in het verleden een band met Nederland hebben. Het congres van deze week vormt een onderdeel van de zevende door DAS georganiseerde jaarlijkse clinic voor reumatolo-

gie en opkomende infectieziekten met daaraan gekoppeld een poli voor moeilijke reumapatiënten, die op deze wijze profiteren van de aanwezige expertise. Een waardevol onderdeel volgens van Vugt, die graag invulling zou geven aan een regelmatige overkoepelende patiëntenzorg, maar daarbij stuit op een stroeve medewerking van de diverse overheden. Van Vugt nam twee lezingen voor zijn rekening op de eerste congresdag en toont zich verheugd over de samenwerking met beide onderwijsinstellingen. „Curaçao beschikt over goede reumazorg. Het is een privilege om deel te mogen nemen in deze unieke samenwerking. In 2016 zetten wij dit

graag voort”, aldus de Nederlandse reumatoloog.

Ook de Curaçaoese internisten Ken Berend en Joris Schakel en endocrinoloog Rachidah Griffith zijn enthousiast over de nieuwe samenwerking. „Wij kunnen veel van elkaar leren omdat we vaak tegen dezelfde problemen aanlopen”, stelt Berend, die de lezing aanhaalt van de Surinaamse internist-epidemioloog Stephen Vreden, die opzienbarende resultaten heeft bereikt in de aanpak van malaria en op dit congres zijn nieuwe inzichten deelt. Ook Schakel is enthousiast over de effectieve uitwisseling van gedachten over de hier veel voorkomende ziektebeelden en nieuwe epidemieën zoals chikungunya. „De problemen zijn heel herkenbaar en het is waardevol om de oplossingen te delen op een congres zoals dit”, aldus de jonge specialist, die al vijf jaar als geriater werkzaam is in het Sehos en deze positie de komende jaren wil continueren. Zijn lezing aan het einde van de tweede congresdag was getiteld 'Ouderen met diabetes, hoge bloeddruk en nog veel meer'.

Advertentie

SIMON & STEENBAAR

NOTARISSEN

EXECUTORIALE VERKOPING

Op dinsdag 6 oktober 2015 des voormiddags op of omstreeks tien uur (10.00 uur am) zal ten overstaan van notaris mr H.Th.G. Simon, zijn waarnemer of opvolger, te zijner kantore aan de Kaya Flamboyen 14A, alhier, de executoriale openbare verkoop als bedoeld in artikel 3:268 van het Burgerlijk Wetboek worden gehouden van:

een perceel grond, gelegen in het tweede district van Curaçao aan de Dr. M.J. Hugenholtzweg, ter grootte van 1.020 m², kadastraal bekend als Afdeling 5, Sectie 3S nummer 317, met het daarop gebouwde, plaatselijk bekend als **Dr. M.J. Hugenholtzweg 37/39**.

Tot 14 dagen vóór de verkoopdatum kunnen onderhandse schriftelijke biedingen worden gericht aan het adres van voornoemde notaris. Biedingen zullen worden behandeld overeenkomstig het bepaalde in artikel 3:268 van het Burgerlijk Wetboek zonder dat echter de executant gehouden is op een bieding in te gaan.

De veiligheidsvoorwaarden zullen 8 dagen vóór de verkoopdatum ter inzage liggen ten kantore van voornoemde notaris. Deze voorwaarden houden onder meer in dat iedereieder dient te identificeren en dat van iedereieder gevorderd kan worden dat hij ter nakoming van zijn bod en verdere verplichtingen, een bankgarantie stelt ten belope van de geboden koopsom vermeerderd met de veiligingskosten of van de inzetsom vermeerderd met de veiligingskosten.

Deze veiling zal plaatsvinden bij opbod en vervolgens bij afwijning (afslag) in één zitting.

Het minimumbod dat verlangd wordt is Naf. 1.400.000,--.

De executant behoudt zich het recht voor om zonder opgave van redenen de veiling aan- of op te houden, danwel op een nader door hem te bepalen tijdstip voort te zetten.

Notaris mr. H.Th.G. Simon
Kaya Flamboyen 14A
Curaçao
Telefoon : 737 1117
Fax : 737 1115

MEO en Soab gaan bussen tellen

Van een onzer verslaggeefsters

WILLEMSTAD - Met ingang van komende maandag, 7 september, zal het ministerie van Economische Ontwikkeling (MEO) in nauwe samenwerking met de Stichting Overheidsaccountantsbureau (Soab) beginnen met de telling van kleine en middelgrote bussen. Dat laat MEO weten. De telling is gericht op het aantal afgelegde routes door de bussen, de passagiers en tevens de afstanden in kilometers die de bussen hebben afgelegd. Het doel van de telling is om het berekeningsmodel voor het tarief voor de kleine en middelgrote bussen door het gebruik van actuele data te blijven verbeteren. De telling zal ongeveer drie maanden duren. Het onderdeel van het onderzoek dat bij de bushaltes en in de bussen moet plaatsvinden, zal ongeveer een maand duren. Voor de tel-

ling zal gebruik worden gemaakt van voornamelijk studenten. Zij zullen voor de buschauffeur en de passagiers te herken-

nen zijn door een badge. De telling zal op alle routes en verdeeld over de dag tussen 7.00 en 19.00 uur plaatsvinden.

Advertentie

Bonsai heeft nu:

Nederlandse kamer planten

Kom naar onze winkel en kies uw perfecte plant uit!

Fokkerweg 46A Tel: 4616388 Bonsai Curacao

Curaçao

Nieuwe advocaten bij VanEps

Van een onzer verslaggeefsters

WILLEMSTAD - Bij advocatenkantoor VanEps Kunneman VanDoorne zijn in augustus en september drie nieuwe advocaten in dienst getreden.

Dat meldt het advocatenkantoor. Het gaat om startende advocaten Tiffany de Palm en

Brenda Stuart en ervaren procesadvocaat Roderik van Hees.

De Palm is geboren en getogen op Curaçao en vertrok naar Nederland om daar rechten te studeren. In 2015 rondde ze de master Rechtsgeleerdheid aan de Universiteit van Tilburg af. De Palm had zich al voor haar vertrek naar Nederland voorgenomen na haar afstuderen terug te keren naar haar geboorteland en liep daartoe tijdens haar studie een half jaar stage bij het Kadaster op Curaçao. Met haar start in augustus bij VanEps Kunneman VanDoorne bracht ze haar voornemen in praktijk.

Van Hees is sinds 2008 werkzaam als advocaat en werkte bij NautaDutilh en het in procesrecht gespecialiseerde kantoor Lemstra Van der Korst. Hij is gespecialiseerd in geschillenbeslechting op het gebied van ondernemings- en verbintenisrecht, en was betrokken bij diverse grote en bekende procedures in Nederland. Voorbeelden zijn de aansprakelijkheidsprocedure en parlementaire enquête rond woningcorporatie Vestia en de procedures die volgden op de onteigening van SNS Reaal. Van Hees publiceert regelmatig, met name op het gebied van internationaal privaatrecht. Hij was vicevoorzitter van de Jonge Balie in Amsterdam.

Niet als Van Hees begon ook Stuart in september bij de vestiging van VanEps Kunneman VanDoorne op Curaçao. Ze behaalde haar master Privaatrechtelijke Rechtspraktijk aan de Universiteit van Amsterdam in 2014. Hierna werkte ze als jurist bij Eiffel in Arnhem, voornamelijk op het gebied van arbeids-, ambtenaren- en bestuursrecht. Naast haar studie was Brenda bijzonder actief op sociaalrechtelijk gebied. Zo rondde ze eerder een studie Maatschappelijk Werk en Dienstverlening af en was ze onder andere au-pair in Amerika, bijlesdocent in Europees Recht en redacteur bij Legal360 (een online community voor de juridische professional).

Stuart start in de sectie Corporate & Banking van VanEps Kunneman VanDoorne. De Palm en Van Hees starten in de sectie Litigation & Commercial.

Brenda Stuart

FOTO'S VANEPS KUNNEMAN VANDOORNE

Roderik van Hees

Tiffany de Palm

Winnaar Fun Miles-campagne krijgt punten

Ruthmila Cijntje, de winnaar van de campagne 'Back to School' van Fun Miles, heeft van de Maduro & Curiel's Bank een cheque ter waarde van 25.000 Fun Miles ontvangen. MCB is een partner van Fun Miles en heeft ook deelgenomen aan de campagne. Alle klanten van MCB die een lening hebben aangevraagd en deze ook hebben gekregen, maakten kans op de prijs.

FOTO MCB

Verschil groei Sint Maarten en Curaçao

Vervolg van pagina 2
CBCS

„De economische ontwikkelingen in de monetaire unie van Curaçao en Sint Maarten liepen uiteen gedurende het eerste kwartaal van 2015”, aldus de president van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS), Emsley Tromp, in het kwartaalbericht van de CBCS. Op Curaçao kromp het reële bbp met 0,2 procent, terwijl Sint Maarten juist een groei van 1,6 procent registreerde.

Beide landen profiteerden van de scherpe daling in internationale olieprijsen, waardoor de inflatiedruk afnam. Op Curaçao daalde de inflatie van 0,8 procent in het eerste kwartaal van 2014 tot 0,1 procent (bijna nihil) in het eerste kwartaal van 2015. Ondertussen zwakte de inflatie

op Sint Maarten af tot 1,2 procent tegen 2,1 procent een jaar eerder; een stuk hoger dan de inflatie op Curaçao.

Wat betreft Sint Maarten baseert de CBCS zich op 'ramingen'; volgens deze ramingen werd de reële bbp-groei van Sint Maarten gedreven door zowel de binnenlandse als de netto buitenlandse vraag. De groei in de binnenlandse vraag werd grotendeels gedreven door de particuliere bestedingen aangezien zowel de particuliere investeringen als de consumptietoename.

Bovendien namen de overheidsbestedingen op Sint Maarten toe dankzij een groei in de overheidsinvesteringen, in het bijzonder investeringen in de publieke infrastructuur en de verbouwing van openbare scho-

len. De overheidsconsumptie nam echter af als gevolg van een daling in de uitgaven aan goederen en diensten. De netto buitenlandse vraag droeg positief bij aan de reële bbp-groei van Sint Maarten door een groei in de exporten gecombineerd met lagere importen.

De belangrijkste drijfveren achter de reële bbp-groei van Sint Maarten in de periode januari-maart 2015 waren de sectoren restaurants & hotels en groot- en kleinhandel, voornamelijk als gevolg van een geschatte toename in het toerisme. De groei in de groot- en kleinhandel kan worden toegeschreven aan de toename in zowel de binnenlandse vraag als de stijging in de uitgaven van de toeristen. Na een krimp in het eerste kwartaal van 2014, boekte de bouwsector positieve resultaten dankzij meer particuliere en overheidsinvesteringen, aldus de president van de Centrale Bank.

Ook de sector transport, opslag & communicatie registreerde een groei, hoewel deze minder sterk was dan in 2014. De luchtvaartgerelateerde activiteiten stegen in lijn met de groei in het verblijfstoerisme. De activiteiten in de haven van Philipsburg namen toe, zoals blijkt uit de groei van het aantal bezochte schepen en de toename van het containerverkeer. Daarnaast droeg de sector utiliteiten positief bij aan de reële bbp-groei doordat de productie van zowel water als elektriciteit toenam. De groei van de economie van Sint Maarten werd gedurende het eerste kwartaal van 2015 gematigd door de sectoren financiële dienstverlening en industrie, merkt Tromp op, zoals blijkt uit een daling in respectievelijk de netto-rente-inkomsten en de reparatieactiviteiten aan jachten.

Tekort daalt

Wat betreft de monetaire unie meldt CBCS-president Emsley Tromp dat volgens de voorlopige data en ramingen van de Centrale Bank, het tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans gedurende het eerste kwartaal van 2015 is gedaald vergeleken met het eerste kwartaal van 2014.

Dit is het resultaat van een stijging in de netto-exporten van goederen en diensten, aangezien de exporten stegen terwijl de importen afnamen. De bruto officiële reserves lieten een sterke stijging zien in het eerste kwartaal van 2015, voornamelijk als gevolg van de uitgifte van obligaties door de overheid van Curaçao die door de Nederlandse Staat werden gekocht en de overmaking van dividendbelasting

door de Nederlandse autoriteiten in verband met de BRK-regeling (Belastingregeling Koninkrijk), aldus Tromp. „Het verkrappende monetaire beleid heeft de afgelopen jaren bijgedragen aan het verminderen van de groei in de kredietverlening, de verbetering in de situatie op de lopende rekening van de betalingsbalans en de groei in de reserves”, stelde Tromp met betrekking tot het monetaire beleid van de Bank.

De integrale tekst van het verslag van de president en het verslag over het eerste kwartaal van 2015 zijn beschikbaar op de website van de CBCS onder de rubriek 'Publications & Research/Publications Overview'.

www.centralbank.cw

Vervolg van pagina 5
UITBREIDING CAP

Het Airport Expansion Project is ontworpen en wordt gebouwd voor CAP door Corgan Associates, een internationaal befaamd luchthaven-architectuurbureau uit Dallas, Texas, met deelname van lokale architecten en ontwerp bureaus en hierbij in nauwe betrokkenheid werkend met

Details uitbreidingsproject

Curaçao Airport Holding (CAH). Bekende luchthavens die door Corgan zijn ontworpen, zijn Miami International Airport, Atlanta-Hartsfield International Airport, Incheon International Airport in Zuid Korea,

Dallas-Fort Worth International Airport, Los Angeles International Airport en Sacramento International Airport. Het Curaçao International Airport Expansion Project is voorbereid volgens de aanbevolen normen en richtlij-

nen zoals aangegeven door de Civil Aviation Organization (ICAO).

De bouwvergunningen zijn ingediend in afwachting van een bouwstartdatum gepland voor 11 januari 2016 en voltooiing in

april 2018. „Het bouwprogramma van twee en een half jaar zal een stimulans zijn voor de Curaçaoese economie en wanneer het voltooid is, biedt het een operationeel - en zakenplatform dat van Curaçao een van de meest esthetische, competitieve en rendabele luchthavens in het Caribisch gebied zal maken”, aldus ceo van CAP, Ralph Blanchard.

Expo 'Un dia den sirko' bij Alma Blou

Van een onzer verslaggeefsters

WILLEMSTAD - Gallery Alma Blou presenteert vanaf komende zondag tot en met 20 september een expositie van schilderijen van José Maria Capricorne getiteld 'Un dia den sirko' (Een dag in het circus).

Capricorne is in 1932 op Curaçao geboren en is de eerste Curaçaoese kunstenaar die een kunstacademieopleiding heeft gevolgd. Hij is opgegroeid in Otrobanda tussen de musici en andere kunstenaars van die tijd. Zijn familie komt van de plantage Esperanza waar Capricorne zijn kinderjaren heeft doorgebracht. Dit vormde de basis voor zijn creatieve expressie die terug kan worden gezien in zijn schilderijen.

De expositie heeft als thema 'een dag in het circus'. FOTO GALLERY ALMA BLOU

den handpalmen te zien met een breed grijnzende gever en een ander schilderij 'If you vote for me, I

promise you heaven' zegt ook genoeg.

De expositie wordt zondag om 10.30 uur in Gallery Alma Blou geopend. Op woensdag 9 september organiseert de galerij een 'meet the artist' in Landhuis Hababai. Hierbij zal Capricorne tevens zijn boek signeren.

Ondanks het feit dat Capricorne al jaren in Nederland woont, is Curaçao nog steeds van grote invloed op zijn werk. In 2013 exposeerde Capricorne voor het laatst bij Gallery Alma Blou. Toen kon de kunstenaar er niet zelf bij aanwezig zijn. De expositie was toen naar aanleiding van de documentaire 'De wonderboom', een productie van Tanja Fraai samen met Mike Ho-Sam-Soi over het leven en werk van deze Curaçaoese kunstenaar.

Zijn nieuwe expositie 'Un dia den sirko' wordt komende zondag geopend. Hierbij zal Capricorne wel aanwezig zijn. Het thema van de expositie is niet nieuw. Een aantal schilderijen van deze serie was al te zien tijdens de expositie in 2013. De expositie geeft op satirische wijze weer hoe Capricorne denkt over de lokale politiek. Hij ziet de politiek en politici als circustent. Dit is volgens hem wereldwijd hetzelfde: alle actoren beloven van alles en nog wat om stemmen te winnen. In het schilderij 'Man di Oro' zijn bijvoorbeeld twee wuivende gou-

Het organiserende team tijdens de persconferentie van dinsdag.

FOTO JCI IOBA

Curaçao Moon Walk in oktober

Van een onzer verslaggevers

WILLEMSTAD - Op 3 oktober organiseren JCI IOBA Curaçao en Teatro Luna Blou een fundraisingwandeling met de naam Curaçao Moon Walk die om 19.00 uur begint op het Wilhelminalplein in Punda. De fondsen zijn bestemd voor de

projecten van JCI IOBA Curaçao die een bijdrage moeten leveren aan het onderwijs en de economische ontwikkeling van het eiland. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan de activiteiten en educatieve en culturele mogelijkheden die Teatro Luna Blou biedt. De wandeling

is voor deelnemers van 12 jaar en ouder en kost 20 gulden per persoon.

Meer informatie en updates over de wandeling zijn te vinden op de Facebookpagina 'Curaçao Moon Walk'. Ook kan gemaild worden naar ioba.moonwalk@gmail.com.

Advertentie

Hopi exito awe nochi!

Thanks for staying at Blue Bay

www.bluebay-curaçao.com • [f Blue Bay Curacao](https://www.facebook.com/BlueBayCuracao)

Ontstaan van gereguleerde prostitutie

Vrouwen die sneller in de prostitutie terecht kwamen waren de verkoopsters in mooie kledingszakken. FOTO'S HET GEHEUGEN VAN NEDERLAND

Hulpkrachten in het huishouden kwamen vroeger vaker in de prostitutie terecht. Dat kwam omdat zij binnen de huishouding behalve weinig verdienden, ook ten prooi vielen aan de willekeur van de werkgevers. Deze sloten hen op als gevangenen in huizen en deelden hen uit voor tijd tijd draaien om de oren uit of maakten hen uit voor dwaas kind, luiwammes, stomkop en zo meer.

DOOR JUNNES SINT JAGO

Volgens de moraal destijds waren daden die geen zichtbare schade aanrichtten onschuldig en de meeste dienstmeisjes leden in stilte. Ook wanneer het ging om schendingen van hun eerbaarheid. Ofschoon niet wettelijk verplicht seksuele diensten te verlenen, bestond voor hen geen andere keus dan in kleine toendra-ingen van intieme werkgevers en hun zonen te accepteren, met als gevolg dat veel zwanen raakten en daardoor de kans liepen ontslagen te worden. Als ongewilde moeder zonder oppas voor kind(eren) belandden zij soms via een omweg in de prostitutie.

Andere vrouwen die sneller in de prostitutie terecht kwamen waren de verkoopsters in een mooie kledingszak. Zij moesten er vaak mooi en netjes uitzien en kregen daarvoor kleding uit de zaak. Het beroep bod een (schijn)voordeel in de vorm van een luxe die ze nooit gekend hadden en zich ook nooit konden veroorloven. Dit deed hen gemakkelijk vervallen tot prostitutie: belangrijke vereiste voor het winkelmeeisje gold dat zij zich immers goed kleedde en er aantrekkelijk uitzag. Levend door de winkelstraten waren de jongedames steeds aanschoubaar vóór of achter de toonbanken. Proletarische meisjes, op kosten van de zaak netjes gestoken in voor hen met hun lage traktementen onbetaalbare jurken, waren wegens het gemis van chaperonnes eveneens aanvaardbaar door heren die in staat zijn diep in hun buidels te tasten.

De continue internationale spanningen omstreeks de vorige eeuw wisseling noodzaakte de aanwezigheid in de grote Nederlandse steden van vele militairen en koopvaardij-zeelieden. Betrokken meenden in hun vrije tijd recht te hebben op ontspanning. Maar een instantie als het ontspanningsoord voor militairen (OS&O) en de zeemanshuizen voor zeelieden die zulks tot taak

hebben, bestond toen nog niet. Dan maar op zoek gaan naar vertier in kroegen en bordelen. Dit bracht het gevaar met zich mee dat bij gebrek aan lichtekooi, al leenstaande vrouwen, weduwen of echtgenotes van wie de man afwezig was, de kans liepen verzoed te worden nadat de lieden zich toegang hadden verschaft tot de huizen. In een poging het probleem de wereld uit te helpen, waren de Nederlandse gemeenten overgegaan tot opheffing van het prostitutieverbod buiten de officiële bordelen om. Het bleek direct een duifnet te zijn waar behoorlijk wat bedrijven mee te verdienen waren en dat zou uitgroeien tot de latere raamprostitutie.

Anderszjds kleefden aan deze vorm van hoerendienst grote nadelen, waarvan de ondervonden hinder bij de strijd tegen gonorrhoe en syfilis als belangrijkste gold. Want de (officiële) bordeelbazen hadden de plicht ervoor te zorgen te dragen dat hun personeel het werk in gezonde lichamelijke conditie deed. In de gelegenhedenprostitutiebranche bestond dat voorschrijf niet. Zie hier de door besmetting met gonorrhoe en syfilisvirsussen opgeroepen noodzaak tot reglementering van de lichtekooizak. In vele Nederlandse steden werd begonnen met het registreren van prostituties: zij kregen een soort passport waarin hun medische staat werd bijgehouden, onder andere door de arts die zij wekelijks moesten bezoeken. Een maatregel die ook op Curaçao werd geïntroduceerd middels de verordening van 9 juni 1921 (PB no. 66). Daarin is het verbod opgenomen voor het geslachtszieke individu om bij iemand anders besmettingsgevaar te doen ontstaan en dat indien er sterke vermoedens van overtredding bestaan, betrokkene aan een geneeskundig onderzoek moet worden onderworpen. Dit terwijl de Kinder- en Zedenpolitie tot taak kreeg, het zoogeneten prostitutesregister in de gaten te houden. Gesteld moet worden dat het be- of medewerkers van het be-

trokken bureau niet gemakkelijk was de vrouwen ertoe te bewegen om deze plicht te vervullen. In de volksmond heette dat een 'kaartje krijgen', omdat de wegens het onderhouden van geslachtsverkeer met meerdere mannen geregistreerde vrouw een kaartje kreeg. Hiernee moest zij zich op regelde tijden melden bij de overheidsarts voor medisch onderzoek. Na het onderzoek kreeg zij een stempel. Iets waar betrokkenen zich ontzettend veel voor schenen te schamen.

Het bedrijven van prostitutie kan aan het publieke oog ontrokken worden, omdat het veelal wordt bedreven bij zonszondering, waar slechts de vrouw en haar klant bij betrokken zijn. Maar haar status werd direct veranderen als zij zich midden op de dag moest begeven naar het smalle steegje te Scharloo waar vroeger de Medische Controle Dienst gevestigd was. Dat daarom vrijwel iedere inschrijving in het register met veel onstuimigheid gepaard ging, toont het volgende voorval, waarin ik gebruik maak van gefingeerde namen. Alleen die van de twee erin genoemde politiefunctiearissen zijn reëel.

In de ochtenduren van 12 juli 1922 begaf de 22-jarige jongedame Swinda zich naar het destijds aan het Wilhelmínplein gelegen

Een prostituee kon zich gemakkelijk schuilhouden maar verraadde haar status als ze zich midden op de dag moest begeven naar het smalle steegje te Scharloo waar vroeger de Medische Controle Dienst gevestigd was. Op de foto 'De vijf zinnen' op Scharloo.

KZP-bureau, om verhoord te worden over een bij haar oproep niet vermeld kwestie. Daar aangekomen werd zij te woord gestaan door politiefunctiearis Willem 'Shon We' Cratz die de vrouw meenam naar een verhoorkamer om aldaar tegenover haar aan een tafeltje plaats te nemen. Deze rechercheur begon het gesprek met te zeggen dat hij de opgeroepene straks met zijn auto naar de overheidsartsstraten te Scharloo zou brengen voor een lichamelijke keuring. Als reden gaf hij op dat Swinda er de laatste tijd de gewoonte op na hield, met verschillende mannen vleselijke gemeenschap te hebben; iets dat de vrouw ten stelligste ontkende.

Zij had toen, schreef zij later in een klachtbrief tegen Cratz, drie jaar eerder voor het laatst gevrijd en wel met een Venezolaan, van wie zij zwanger raakte. Shon We viel haar op schreeuwende toon in de rede: 'Je liegt. En Pablo dan? Ga je niet met hem om. Je bent verleden week nog met hem gesingeleerd.'

Swinda: 'Hij is een doodgevonden vriend van mij. Ik moest toen iets met hem bespreken.'

Shon We: 'Moest dat onderhouden per se 's avonds midden in de mondi (bostes) van Marie Pampoen geschieden?' Vervolgens reikte hij Swinda een blaad-

je met potlood aan, en zei tot haar: 'Ik ga even weg, schrijf hierop in die tussentijd de namen van alle mannen waarmee je amoureuze contacten onderhoudt.'

Shon We stond op en ging voor circa tien minuten weg. Toen hij terug was en het geschrevene van de vrouw onder ogen kreeg, beet hij haar toe: 'Deze lijst is niet compleet. Ik mis daarop nog de naam van Jan de kelner, Pedro de Portuges, Kees Joos buurjongen, Klaas de buschauffeur enzovoort.'

Swinda: 'Alleen met laatste genoemde praat ik wel eens, doch ben ik daarmee gestopt omdat zijn concubine mij bedreigd had.' Shon We zou volgens de lezing van Swinda daarbij hebben geraagerd met: 'Je liegt weer. Want ik weet van meerdere buschauffeurs waar je omgang mee hebt.'

Swinda: 'Als u ze kent, schrijf ze dan maar op voor me.' Shon We: 'Jij bent vrijpostig', en gaf haar een klap in het gezicht.

Swinda: 'U moet niet hardhandig worden, want zelfs mijn moeder die mij ter wereld heeft gebracht, slaat mij niet.'

Hierop volgde een gebekvecht tussen die twee. Volgens Swinda zou Shon We haar op een gegeven moment met beide handen bij de keel gegrepen hebben, met de bedoeling haar te wurgen. Zij greep de man aan zijn stropdas en trok hem naar zich toe. Hierdoor verloor hij zijn evenwicht en viel met stoel en al op de grond, alwaar er een handgemeen ontstond. Het geheel ging gepaard met groot kabaal; dusdanig zelfs dat het in het hele gebouw te horen was. De hoofdagent destijds, Jules Schouwé, die ergens anders een boterham zat te eten, snelde naar de verhoorkamer om de kamphanden van elkaar te scheiden. Later bleek Shon We aan dit treffen een gebeten hand en enige nagelraspen aan het lichaam te hebben overgehouden, terwijl Swinda door het vallen op de cementvloer en de worsteling die daarop volgde, een snijwond had

De Nederlandse gemeenten waren overgegaan tot opheffing van het prostitutieverbod buiten de officiële bordelen om, waaruit de latere raamprostitutie gegroeid is.

geklegen aan haar rechterknie en hier en daar wat schrammen. Shon We, die zich nadien over deze zaak moest verantwoorden, ontkende pertinent dat hij Swinda onheus had behandeld.

Wél gaf hij toe, haar een klap in het gezicht te hebben gegeven, omdat de vrouw zich op een bepaald moment beleedigend begon uit te laten over zijn familie, met woorden als: 'Ga je eigen moeder een kaartje geven, het is met haar zelf niet veel soeps', of woorden van die strekking.

Slotsom van dit verhaal is, dat partijen die dag op harmonieuzen wijze van elkaar afscheid hadden genomen. Swinda zou zelfs haar excuses hebben aangeboden voor haar rebelse gedrag en daarbij plichtbegheft hebben het rondslenteren op straat in de toekomst te zullen laten; waarop Shon We in overleg met zijn chef besloot haar een laatste kans te geven, zodat haar naam bijgeschreven in het register Besmettelijke Ziekteverordening voor deze keer niet nodig was. Dit eerdere voor Swinda te mogelijkheid om zich een beetje levenswandel aan te meten en de betrekking te accepteren die (let wel!) Shon We had toegezegd voor haar te zullen zoeken, waardoor zij financieel ook niet meer van mannen afhankelijk behoeft te zijn.

Had Shon We Cratz het hier mogelijk, hij is eerder ook een beurt mocht vallen. Hato zag rijk-zwart van de mensen die in koor reizen: 'Biba (lang leve) Shon We Cratz!'

Shon We Cratz moest vaak vrouwenkwesties oplossen. Op de foto politieagenten van Curaçao zoals die er in de tijd van Shon We uitzagen.

Bonaire

Duurzame tuinbouw en aquacultuur

Van onze correspondent

KRALENDIJK - Staatssecretaris Sharon Dijksma ondertekende samen met gedeputeerde Gerald Silberie op de laatste dag van haar tweedaags bezoek aan Bonaire woensdagmiddag een Memorandum of Understanding (MoU) aangaande de ontwikkeling van duurzame land- en tuinbouw en aquacultuur op Bonaire.

In het MoU zijn afspraken tussen het ministerie van Economische Zaken en het Openbaar Lichaam Bonaire vastgelegd met betrekking tot de capaciteitsontwikkeling bij LVV (Dienst Landbouw, Veeteelt en Visserij) van het openbaar lichaam Bonaire en het opzetten van een expertisecentrum, proeftuin en innovatiecentrum voor duurzame land- en tuinbouwtechnieken. De nadruk zal hierbij met name op de tuinbouw komen te liggen. Zo meldt Rijksdienst Caribisch Nederland.

Bij dit project wordt samengewerkt met Wageningen University and Research, Salt Farm Texel en Meromar Seafoods bv. Salt Farm Texel legt zich in Nederland toe op groente kweken op zilte grond, zo legde de staatssecretaris uit. En Meromar Seafoods richt zich naast behoud door de jonge schelpdieren uit te zetten, op de commerciële productie van schelpdieren. Afgesproken is dat er voor 1 november 2015 een gezamenlijk plan van aanpak wordt opgesteld, waarbij LVV omgevormd wordt tot expertisecentrum en een proeftuin op het gebied van land- en tuinbouw. Bij de uitvoering van het plan zal het ministerie expertise beschikbaar stellen, zodat lokale mensen opgeleid kunnen worden, die het project in de toekomst verder zelfstandig zullen uitvoeren. Ook het opzetten en in stand houden van de proeftuin en het innovatiecentrum zal door lokale mensen worden gedaan.

De ondertekening van het MoU vond plaats tijdens het werkbezoek van de staatssecretaris aan een succesvol tuinbouwbedrijf, gevestigd op het terrein van Krusada.

Gedeputeerde Silberie stelde in de persconferentie die na afloop op Flamingo Airport werd gehouden dat hij zeer tevreden was met en onder de indruk van de concrete resultaten die waren geboekt binnen zo'n korte tijd.

Staatssecretaris Dijksma was blij dat Nederland op deze manier kan bijdragen aan de ontwikkeling van de land- en tuinbouw en aquacultuur op Bonai-

re en er een kruisbestuiving kan plaatsvinden op het gebied van kennis en ervaring.

Gezaghebber Rijna liet weten blij te zijn met het bezoek van Dijksma vanwege de tastbare resultaten en concrete projecten waar Bonaire en Nederland samen mee aan de slag gaan.

Advertentie

Bonairecomfortrentals
voor exclusieve woningen te huur en
te huur gevraagd.
www.BonaireComfortRentals.com

Alle zes zeilers die het Sunfish Worlds-team Bonaire vormen, zullen ook meedoen aan de traditionele Dia di Boneiru-zeilrace om de Copa Jopie. FOTO BSSA

Zeilraces op Dia di Boneiru

Van onze correspondent

KRALENDIJK - De Bonaire Sailingschool houdt met de Sunfishboten op Dia di Boneiru weer haar traditionele zeilrace rond Klein Bonaire. De jongere zeilers nemen in de Optimisten deel aan enkele wedstrijden langs de boulevard van Bonaire tussen Karel's Beach bar en Harbour Village. De wedstrijden om de Copa Jopie vinden komende zondag plaats tussen 10.30 en 13.00 uur bij Kas di Regatta. Vlak voor de races zullen aan zes Sunfishzeilers zeilshirts overhandigd worden. Deze zeilers hebben zich dit voorjaar geplaatst voor deelname aan de wereldkampioenschappen Sunfish die dit jaar in oktober in Peru gehouden worden. Alle zes zeilers die het Sunfish Worlds-team Bonaire vormen, zullen ook meedoen aan de race om de Copa Jopie.

Voor hen zal het een spannende inhaalrace worden omdat zij de anderen die eerder mogen starten moeten proberen in te halen. De zeilschool is benieuwd of het hen gaat lukken. Voor degenen die het Sunfish Worlds-team Bonaire willen ondersteunen en geïnteresseerd zijn in sponsoractiviteiten kunnen zich melden dan wel opgeven bij de BSSA (Bonaire Sailing School Association).

Advertentie

Rijksdienst Caribisch Nederland

Felis dia di Boneiru!

De Rijksdienst Caribisch Nederland en de Rijksvertegenwoordiger wensen de bevolking van Bonaire een fijne viering van Bonaire Dag.

Samen zetten we ons positief in voor een mooie toekomst voor Bonaire.

Advertentie

**Adverteren
op de pagina Bonaire?**

Voor meer informatie:
Tel. 05999-747200.
E-mail: ad.bonaire@gmail.com

'Belangstelling BP voor raffinaderij'

Van een onzer verslaggevers

ORANJESTAD - Behalve het Venezolaanse Citgo heeft ook British Petroleum (BP) interesse in de raffinaderij op Aruba. Dat maakte Rafael Croes van de werkgroep Para, opgericht door oppositiepartij MEP, bekend in het radioprogramma *Awe den Noticia*.

Hij zei dat BP graag in gesprek wil gaan met de regering van Aruba en oliemaatschappij Valero, die de raffinaderij enkele jaren geleden sloot. Volgens Croes zijn de leden van Para de uitdaging aangegaan die minister Mike de Meza van Economische Zaken en Energie hun had gesteld om bedrijven te vinden die de raffinaderij weer willen openen. Leden van Para zijn naar New York gevlogen om te

praten met potentiële exploitanten van de raffinaderij. BP behoort tot de grootste oliemaatschappijen ter wereld. Algemeen directeur Bob Dudley en financieel directeur Brian Gilvary zouden volgens Croes bereid zijn om zo snel mogelijk naar Aruba te komen voor gesprekken met de regering. Eind vorige maand werd bekend dat Citgo, een Amerikaanse dochtermaatschappij van het Venezolaanse

PdVSA, serieuze interesse heeft in de raffinaderij. Heropening is goed voor de Arubaanse economie, maar de regering Eman kwam daardoor in een dilemma, omdat die juist bezig was met een plan voor duurzame toeristische ontwikkeling van het gebied bij San Nicolas. Gesprekken in Nederland overtuigden de regering dat heropening mogelijk is zonder die ontwikkeling te hinderen.

Atech-conferentie en Atech*XL

Bij de Atech-conferentie deze week op Aruba is voor een volle zaal de Atech*Accelerator, ook bekend als Atech*XL gelanceerd. Dit mentorprogramma voor start-ups begint in januari 2016. Start-ups die geaccepteerd worden krijgen funding, een kantoor en lokale en internationale mentoren uit financiële-, marketing- en brandingsectoren. Programma's als Startup van Chili, Rockstart uit Amsterdam, Grand Central en Co-Found uit de VS werken samen met Atech*. Dit om ideeën, producten en diensten van start-ups naar een hoger niveau te tillen. Inschrijving voor het programma kan tot 1 oktober. Meer informatie is te vinden op de volgende websites: www.facebook.com/atechconference en www.atechconference.com.

FOTO ATECH*

Verwarde man vast

Ter hoogte van restaurant Shibrana is een man aangehouden met ontbloot bovenlichaam en een wit overhemd in zijn hand. De man was aan het huilen en verklaarde verdoofd te zijn. Omstanders vertelden dat de man op de weg tussen de auto's op en neer rende. Ze probeerden met hem te praten en hem te kalmeren, maar hij wist zijn woon- of verblijfplaats niet. De man van Dominicaanse afkomst sprak wartaal, was heel onrustig en vermoedelijk sterk onder invloed van een of andere bedwelmende stof, aldus de politie. Voor zijn eigen veiligheid en die van anderen werd hij aangehouden en naar de politiewacht Oranjestad overgebracht.

Frontale aanrijding

Op de weg van Kibaima naar Tanki Flip, ter hoogte van Paradera, heeft zaterdag een frontale aanrijding plaatsgevonden waarbij veel materiële schade was. Een van de bestuurders, de man G.H.T., bleek onder invloed te zijn van alcohol en werd meteen aangehouden. Aan de wach werd hij voorgeleid en hij blies 830 µg/l tijdens de blaastest. Daarom werd zijn rijbewijs meteen ingetrokken. Na verhoor werd hij weer vrijgelaten.

Man met vuurwapen op de vlucht

Bij de Yen Yen Bar is dit week-einde een man gezien die met een wapen op zak in de buurt van de bar liep. De man was uit een auto gestapt die tijdens een patrouille tot stilstand was gemaakt. Een van de agenten ging achter hem aan maar hij verdween in de duisternis.

Advertentie

Medwork Caribbean N.V. is een vooruitstrevend arbo bedrijf met als doel om klanten bij te staan bij hun streven de beschikbaarheid en productiviteit van hun personeel te bevorderen. Wij doen dat middels het verstrekken van bedrijfsgeneeskundige – en verzekeringsgeneeskundige adviezen en programma's.

Het management van het ziekteverzuim is één van de diensten welke wij leveren. De Medwork bedrijfsarts beoordeelt werknemers op hun arbeidsgeschiktheid ("AO/AG") en brengt adviezen uit die herstel en re-integratie bevorderen.

Ter versterking van ons team zijn we op zoek naar

(bedrijfs)artsen m/v

Functie

De arts is verantwoordelijk voor de verzuimbegeleiding. U stelt de mate van belastbaarheid vast op basis van uw onderzoek. U adviseert over de arbeidsgeschiktheid, de aanpak van het ziekteverzuim en verbetering van de arbeidsomstandigheden. Vanuit uw medisch specialisme adviseert u over de mogelijkheden om in het arbeidsproces terug te keren. Doel is een zo spoedig mogelijke werkhervatting.

U verricht voorts diverse soorten medische keuringen waaronder; aanstellingskeuringen en functiegerichte keuringen. Uiteraard houdt u daarbij rekening met geldende wet- en regelgeving, medische standaarden en interne richtlijnen. U bent flexibel omdat u ook ingezet kan worden voor opdrachten op Curaçao, Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten.

Profiel

U beschikt over een afgeronde opleiding geneeskunde bij voorkeur in het bezit van een registratie als bedrijfsarts. Uw persoonlijke kwaliteiten kenmerken zich door integriteit, deskundigheid, respect en resultaatgerichtheid. Verder bent u iemand die graag een teamprestatie wil neerzetten. Uiteraard beschikt u over passende communicatieve – en adviesvaardigheden.

Binnen ons team bent u (mede) verantwoordelijk voor uw eigen klantenkring en voor het resultaat van het team. U heeft oog voor de commerciële ontwikkeling van de dienstverlening. Vakinhoudelijk draagt u bij aan een constante verbetering van de kwaliteit van onze dienstverlening. Bij aanvang van de werkzaamheden doorloopt u een korte opleidings-traject.

Ons aanbod

We bieden een afwisselende en verantwoordelijke uitdaging binnen een unieke organisatie met vooruitstrevende arbeidsvoorwaarden.

Informatie en sollicitatie

Heeft u vragen over deze functie? Neem dan contact op met David Geelkens of Anton Isaak op telefoonnummer 5878880.

Uw motivatiebrief met curriculum vitae kan u sturen naar d.geelkens@medwork.aw of naar a.isaak@medwork.aw o.v.v. sollicitatie arts.

Marriott Resort Aruba 20 jaar

Van onze redactie

ORANJESTAD - Het Marriott Resort Aruba & Stellaris Casino vierde op 30 augustus het 20-jarig bestaan op het eiland. Begon het bedrijf toen met 500 werknemers, nu bestaat de keten uit maar liefst 3 hotels met 1.100 directe werknemers en 400 indirecte werknemers waarvan 25 procent dezelfde werknemers als op de startdatum, iets waar de keten heel trots op is. De keten bevat 1.624 kamers in totaal.

„We zullen blijven innoveren en het accent blijft liggen op de werknemer. Door middel van programma's als het Manage-

ment Development Readiness Program (MDRP) blijven we de werknemer helpen bij zijn ontwikkeling waaronder het kweken van leiderschapskwaliteiten”, geeft Ruthline Tromp-Thyssen, complex director Human Resources Marriott Aruba aan.

Het Aruba Marriott is een zogenaamde 'training school' in het Caribisch gebied en staat bekend als het hotel in de keten die de meeste lokale talenten uitsluit naar andere hotels in de regio. 97 Procent van de werknemers van het hotel is van lokale afkomst.

Winnaars Buy2Fly

Aruba Airport Authority nv (AAA) heeft afgelopen maandag de winnaars van de campagne voor toeristen en lokalen die van 1 juni tot 31 augustus werd gehouden getrokken. Meer dan 10.000 reizigers hebben deelgenomen door voor minstens 20 dollar te kopen bij de winkels op de luchthaven. Yahaira Pinzon de Cicer uit Caracas, Venezuela en Kim Rinaldi uit New York wonnen allebei twee tickets vanuit hun woonplaats naar Aruba. Het is de bedoeling dat AAA snel met een nieuwe campagne komt met partners Duffy Aruba, De Wit & Van Dorp, Colombian Emeralds International, Kok Optica, One Happy Bar en AHI. Op de foto het moment waarop de winnaar werden getrokken.

FOTO AAA

Onrust in Guatemala houdt aan

Van onze redactie

GUATEMALA-STAD - Duizenden Guatemalteken vullen de straten na het nieuws over een grootschalig corruptieschandaal vanuit het secretariaat van vicepresidente Roxanna Baldetti. Dat meldt *De Wereld Morgen*.

De Internationale Commissie tegen de Straffeloosheid bracht dit aan het licht, met massaal protest als gevolg, waarbij nu ook president Molina zelf wordt geveiseerd. De Internationale Commissie tegen de Straffeloosheid (Cicig) startte in mei 2014 een onderzoek naar corruptie. De leden van Cicig beluisterden 66.000 telefoongesprekken die aan het licht brachten, wat voor de meeste Guatemalteken al evident was.

Miljoenen dollars bleken verduisterd te zijn. Minstens 500 containers met goederen gingen illegaal aan de douane voorbij. Sinds het schandaal bekend werd volgen de protestmanifestaties elkaar op, te beginnen met die van 25 april. „Daarbij laat de bevolking een enorme stortvloed aan creativiteit zien”, zo beschrijft socioloog Sergio Palencia het recente protest.

Einde mei 2015 rapporteerde Cicig nogmaals een geval van zware fraude, ditmaal in het Instituut voor Sociale Zekerheid (IGGS), waar een familielid van president Otto Pérez Molina een hoge post waarneemt.

Als reactie op dit tweede schandaal, amper een maand na het eerste, eiste een niet meer te tellen menigte het onmiddellijk ontslag van zowel de president als de vicepresident. Manifestaties vonden plaats in meerdere steden in de provincies. Socioloog Palencia ziet er een typisch

protest van de 21e eeuw in. Dit protest is gedecentraliseerd, samengebracht door sociale netwerken en wordt hoofdzakelijk gepromoot door stadsbewoners.

Een massa affiches, posters, opschriften, spandoeken, potten en pannen, slogans, artistieke uitdrukkingen zoals theater, het kwam er allemaal vanuit de ervaring van de deelnemers zelf. Dit protest gaat niet uit van organisaties met een voorgekoekt discours en een vaststaande visie. Dit was een samenkomen van vele individuele ervaringen, die politieke, economische en sociale klassen oversteept en een gevoel van eenheid teweegbracht.

Het gemeenschappelijke gedachtegoed achter deze spontane protesten bestaat eruit te weigeren om nog langer een regering en een staat te tolereren, die de mensen isoleert en besteeft met het excuus dat zij de burgers vertegenwoordigen. Zelfs de koepelorganisatie van ondernemers Cacif eist het ontslag van Baldetti, vicepresident sinds 2012.

Begin mei 2014 diende zij zelf al haar ontslag in, met de verkiezingen van 6 september in het vizier. Zij wacht nu goed beschut op haar proces in een militaire kazernes, ver van de gore gevangnissen waarin de gewone Guatemalteek van de straat terecht komt. Amilcar Pop, Maya Q'eqchi', advocaat en volksvertegenwoordiger, diende klacht

Sinds het schandaal bekend werd volgen de protestmanifestaties elkaar op.

in tegen beide mandatarissen en diende bij het Hooggerechtshof een verzoek in om hun juridische onschendbaarheid als staatshoofd op te heffen.

Het was de Amerikaanse journalist Allan Nairn die jaren geleden het genocidale verleden van huidig president Otto Pérez Molina uit de doeken deed. In een adem signaleerde hij de CIA en de Amerikaanse regering als medeplichtigen van de volkerenmoord van de militaire dictatuur, die het land in zijn greep hield van 1954 tot 1996.

Waarom werd deze man nooit als oorlogsmisdadiger vervolgd? Omdat hij ook aan de onderhandelingstafel zat voor het beëindigen van de dictatuur in 1996 waarmee een einde kwam aan 36 jaar burgeroorlog. Omdat het leger ook na het einde van het conflict oppermachtig bleef. Omdat de VS door zijn steun aan de junta zelf boter op het hoofd heeft. Een hele poos bleef hij buiten schot in de sage van de recent ontdekte fraude. De evidentie van zijn betrokkenheid was echter niet langer meer te omzeilen. Toch weigerde hij tot voor kort af te treden.

Nadat het Hooggerechtshof inging op de tegen de president gerichte klacht voor medeplichtigheid aan corruptie, richtte het een verzoek tot het parlement om de immuniteit van de president op te heffen. Het parlement keurde dat verzoek goed op 1 september 2015. Op woensdag 2 september om middernacht diende de president alsnog zijn ontslag in, waardoor de weg vrij is om hem gerechtelijk te vervolgen.

Eind augustus 2015 kwamen andermaal massa's mensen op straat, zowel in de hoofdstad als in het binnenland. Er werden overal wegblokkades opgeworpen tot grote ergernis van ondernemers en financiële machthebbers, die economische verliezen op zich zagen afkomen.

Uiteindelijk sloten ze zich aan bij de wil van de bevolking en lieten de president vallen, maar eisten wel dat de politie de blokkades hoe dan ook zou verhinderen. Zowat alle geleidingen van de maatschappij sloten zich vervolgens aan bij de oproep voor een algemene staking eind augustus, met uitzondering van de parlementsleden van de Partido Patriota van de president en van de partij Lider die nu meer dan ooit de volgende presidentiële verkiezingen hoopt te winnen.

Zelfs de katholieke bisschoppenconferentie bemoeide zich openlijk met de zaak, hoogst uitzonderlijk in Guatemala. Reeds in de loop van juni publiceerden de bisschoppen een merkwaardige brief. Alleen al de titel was ongewoon en emotioneel: 'Guatemala doet ons pijn'.

Ze velden in die brief een vernietigend oordeel over de politieke partijen. Toch pleitten ze, uit vrees voor algehele chaos, voor het vrijwaren van de verkiezingen, in tegenstelling tot grote delen van de bevolking. Die willen dat ze uitgesteld of meteen geannuleerd werden. Onthutsend was het slot van de brief: „In de

meeste gevallen zal gestemd moeten worden, niet voor de beste, maar voor de minst slechte.”

Eind augustus zag een nieuw bisschoppelijk communiqué het licht. Vanuit Europese normen en gewoonten zou men spontaan denken aan een schuiver van formaat, niet evident voor een officiële instelling, die niet openlijk verbonden is met een politieke partij en zich in principe tot alle gelovigen en mensen van goede wil samen dient te richten.

De bisschoppen wezen namelijk op het verraad van het parlement tegenover de bevolking van het land en spoorden tegelijk de parlementsleden aan om het licht op groen te zetten voor de vervolging van de president. Bij stemming moesten minstens 105 volksvertegenwoordigers de onschendbaarheid van de mandataris ongedaan willen maken. Het werden er 132. Daarop legde het gerecht de president het verbod op het land te verlaten.

De groep #Neem Meteen Ontslag, die in april 2015 de straten bevoltte, hoopte de recente verantwoordiging van hoofdstedelijke sectoren van de middenklasse te kunnen kanaliseren naar een kruistocht tegen het neoliberalisme. Dat is niet gelukt.

Volgens analist Ollantay Itzamná slaagde de financiële en industriële macht er daarentegen in het volksprotest en de straatmanifestaties naar hun hand te zetten, met steun van de Amerikaanse ambassade. Zij verkozen met andere woorden hun president Otto Pérez Molina op te geven voor het behoud van hun macht. Daarmee hebben zij echter allesbehalve zekerheid verkregen over de politieke toekomst. Presidentskandidaat Manuel Baldizón van de partij Lider staat immers bekend om zijn relaties met de drugsmafia in Guatemala.

'Schuldig aan dodenvluchten'

Van onze redactie

BUENOS AIRES - Justitie in Buenos Aires zegt bewijzen te hebben dat de voormalige Transavia-piloot Julio Poch betrokken was bij dodenvluchten. Dat meldt NOS.

Tijdens een zitting in de zaak hebben de aanklagers die bewijzen toegelicht, meldt de Argentijnse krant *Página/12*. De zaak draait om de vluchten tijdens de militaire dictatuur tussen 1976 en 1983 waarbij tegenstanders van het regime het toestel uit werden gegoooid. Volgens het Openbaar Ministerie (OM) speelde Poch een belangrijke rol binnen het legeronderdeel dat de vluchten uitvoerde. In 2009 werd Poch, die er inmiddels een lange carrière bij het Nederlandse Transavia op had zitten, aangehouden.

Poch heeft gezegd dat hij niet kan vliegen in de transportvliegtuigen die voor de dodenvluchten zijn gebruikt, maar volgens het OM is dat niet waar. Hij zou zelf bij zijn sollicitatie in 1979 hebben ingevuld dat hij ervaring had met het vliegen van die toestellen. Verder maakte hij later in zijn eigen logboeken melding van vluchten met de betreffende transportvliegtuigen, stelt het OM.

Ook spreekt justitie Pochs bevestiging tegen dat de legereenheid waarvoor hij werkte alleen gevechtstaken uitvoerde. Er is

Poch heeft gezegd dat hij de transportvliegtuigen die voor de dodenvluchten zijn gebruikt niet kan vliegen, maar volgens het OM is dat niet waar.

volgens het OM bewijs dat zijn eenheid ook is ingezet voor de dodenvluchten.

Pochs verdediging heeft steeds gezegd dat het OM geen enkel bewijs heeft, behalve verklaringen die Poch tegenover

Transavia-collega's zou hebben gedaan. Het pleidooi van de aanklagers brengt daarin geen verandering.

„Het was een lang requisitoir met volstrekt verkeerde standpunten”, stelt Pochs Argentijnse

advocaat Ibáñez in een reactie. „We zijn tevreden, want we zullen de redeneringen van het OM punt voor punt weerleggen.”

Het is nog onduidelijk wanneer de Argentijnse justitie met een strafeis komt.

Geweld in El Salvador laat steeds verder op

Van onze redactie

SAN SALVADOR - El Salvador heeft een grimmig record gebroken. De autoriteiten registreerden vorige maand het hoogste aantal moorden sinds het einde van de burgeroorlog in 1992. Dat meldt *De Telegraaf*. Volgens het Nationaal Forensisch Instituut zijn in augustus 911 moorden gepleegd. Vanaf januari gaat het om 4.246 moorden in het door geweld geplaagde land. Dat zijn er gemiddeld 17,5 per dag.

Het geweld neemt steeds ver-

Het geweld neemt steeds verder toe sinds een wapenstilstand tus-

der toe sinds een wapenstilstand tussen de twee grootste bendes eindigde. De politie schat dat zo-

80 procent van de moorden is gerelateerd aan het geweld tussen de criminele groeperingen.

Zieltogend Suriname verhoogt de prijzen fors

Van onze redactie

PARAMARIBO - Surinamers moeten vanwege een 'solidariteitsheffing' fors meer gaan betalen voor hun eerste levensbehoeften. De regering van president Desi Bouterse probeert op die manier de zo goed als lege staatskas aan te vullen. Water en elektriciteit worden drie tot vier keer duurder, terwijl de brandstofprijzen stijgt met 10 procent.

De heffing gaat over twee weken in. De tegenvallende inkomsten voor de staatskas worden veroorzaakt door de lage wereldmarktprijzen voor goud en olie, producten waar de Surinaamse

economie voor een groot deel van afhankelijk is.

Sinds 2012 namen de inkomsten uit deze sectoren met 75 procent af. Het ziet er niet naar uit dat het de komende twee jaar beter gaat, terwijl de regering wel wil zorgen voor goede gezondheidszorg, onderwijs en sociale voorzieningen.

De verhoging van de prijzen kwam niet onverwacht, ook omdat de huidige prijzen ver beneden de kostprijzen liggen. Hierdoor was in feite sprake van subsidie voor alle burgers en bedrijven, terwijl die eigenlijk alleen bedoeld is voor de mensen met een kleine beurs.

Mexicaan op de vlucht aangehouden

Van onze redactie

MEXICO-STAD/DEN HAAG - De politie heeft in Den Haag een voortvluchtige Mexicaan aangehouden die in de VS nog een straf van zeven jaar moet uitzitten. Hij is daar veroordeeld voor ernstige drugsdelicten en leefde waarschijnlijk al jaren onder een andere identiteit.

De man is dinsdag opgepakt op verzoek van de Amerikanen. De rechter bekijkt of de Mexicaan wordt uitgeleverd.

Peru: Pitloze druiven voor export

Van onze redactie

LIMA - Volgens Juan Carlos Arbulu, een onderzoeker aan de Universiteit van Piura (Udep), heeft de ontwikkeling van pitloze druiven grote voordelen opgeleverd voor de regio.

Hij zegt dat de regio daardoor protocollen kreeg voor het planten, veredelen en oogsten van de vruchten voor export. Ook zegt hij dat men hierdoor minder eenheden stikstof, fosfaat en kalium hoefde te gebruiken, en beter voor het milieu kon zorgen.

„Dit type druif werd al geteeld in Ica en andere regio's in Peru, maar nog niet in een technisch veeleisend klimaat als dat van Piura. De opgedane ervaring heeft bedrijven gestimuleerd ook te planten in Chulucanas, Sullana en de re-

gio Lambayeque”, zo zegt hij verder.

De onderzoeker zegt dat door de druif te ontwikkelen en toegang te krijgen tot de internationale markt, het productiegebied is uitgebreid van 10 hectare tot 270 hectare met pitloze soorten.

Juan Carlos benadrukt dat deze toename in teeltoppervlak grotere economische voordelen heeft opgeleverd. Hij stelt ook dat de productie van pitloze druiven lucratiever is geweest dan van druiven

Heiligverklaring in Argentinië

Van onze redactie

BUENOS AIRES/BRUSSEL - Paus Franciscus zal tijdens zijn eerste pausbezoek aan zijn vaderland Argentinië de geestelijke José Gabriel Brochero (1840-1914) heilig verklaren.

Dat meldt *Kerknet*. Franciscus heeft dat volgens de lokale krant *La Gaceta de Salta* aan de bisschop van Cruz del Eje, Santiago Olivera, bekendgemaakt. José Gabriel Brochero werd in 2013 zalig verklaard.

Nederland

Van onze redactie

AMSTERDAM - De politie in Amsterdam heeft gisteren een 28-jarige man aangehouden voor de gewelddadige verkrachting, mishandeling en beroving van een 75-jarige vrouw deze zomer. De man is een bekende van politie en justitie, onder meer vanwege vermogensdelicten en een eerder gepleegd ernstig geweldsmisdrijf.

De recherche kwam de ver-

Verkrachter bejaarde aangehouden

dachte op het spoor via DNA-onderzoek. Het aangetroffen DNA van de man bleek in de landelijke databank te zitten, waarop zijn identiteit bekend werd. Volgens de politie duurt het enkele weken voordat de uitslag van DNA-monsters met zekerheid bekend is. De politie ver-

richte vervolgens op verschillende adressen huiszoekingen.

De vrouw liet op vrijdag 31 juli haar hondjes uit op het Helmersplantsoen in Amsterdam-West, toen ze een onderdoorgang in werd getrokken. Na de brute verkrachting, waarbij de vrouw hoofd- en rugletsel op-

liep, beroorde de man haar van haar sieraden. Een getuige hoorde de vrouw gillen, waarop de politie werd gealarmeerd. De man vluchtte te voet.

De politie verspreidde onlangs een compositietekening van de man en bracht de zaak onder de aandacht in opspo-

ringsprogramma's. Hierop kwamen meer dan tachtig tips binnen. Justitie zei 8500 euro over te hebben voor de tip die zou leiden tot de oplossing van de zaak.

De verdachte zit vast in beperking; dat wil zeggen dat hij met niemand anders dan met zijn advocaat mag spreken en er verder geen mededelingen over deze zaak mogen worden gedaan.

Nederland in actie voor migranten

Van onze redactie

RIJSWIJK - Mensen doneren geld en nemen vluchtelingen onder hun hoede. Misschien komt er een landelijke televisieactie. De schokkende foto van een aangespoelde peuter op een Turks strand, een bootvluchtelingetje dat woensdag verdronk, maakt in Nederland veel los. Eerst was er verdriet en afschuw, nu komen mensen in actie.

Bij het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) staat de telefoon roodgloeiend. De instelling kan het aantal helpers nauwelijks nog aan. Op sommige momenten stonden er meer dan zestig mensen in de wachtrij. Het COA vraagt mensen het contactformulier op de website in te vullen en niet meer te belen. „De wachttijd is te lang en het zou zonde zijn als ideeën van mensen blijven liggen of niet worden gehoord”, zegt een woordvoerder van de organisatie, die over de asielzoekerscentra gaat.

Ondanks alle goede bedoelingen, is de hulp die mensen willen geven niet altijd nodig. „Zo kwam op een van de opvangcentra een man met twee zakken aan. In de een zat speelgoed en in de ander tien paar schaatsen”, aldus het COA. Wie spullen wil brengen, kan beter eerst contact opnemen met het opvangcentrum in de buurt.

De bestaande opvangcentra in Nederland zitten bijna helemaal vol. Het COA is druk bezig nieuwe plekken op te zetten. Bijvoorbeeld in het Autotron in Rosmalen, op een braakliggend veld

De TT-hal in Assen wordt ingericht als tijdelijke opvang voor asielzoekers.

buiten Enschede of in een leegstaand belastingkantoor in Rijswijk. Het COA roept de gemeenten op meer locaties beschikbaar te stellen. „We vangen nu al bijna 30.000 mensen op. Maar er komen er 1800 per week nieuw binnen. Daar kun je elke week drie reguliere opvangcentra mee vullen”, zei bestuursvoorzitter Gerard Bakker in het AD.

Omroepen voeren momenteel druk overleg met de Nederlandse Publieke Omroep, over een gezamenlijke aanpak op radio en televisie. „De schrijnende beelden van vluchtende mensen vragen om actie”, zegt NPO-bestuurslid Shula Rijxman.

Cordaid Mensen in Nood heeft in twee weken tijd ongeveer 300.000 euro opgehaald

voor hulp aan vluchtelingen in Griekenland en Servië. De organisatie noemt dat ‘een ongekennd hoog bedrag in zo’n korte tijd en het dubbele van wat we normaal gesproken ontvangen na een verzoek om hulp bij de achterban’. Het geld is bedoeld voor slaapzakken, matrassen, voeding en psychosociale hulp.

OM eist drie jaar tegen marechaussee

Van onze redactie

SCHIPHOL - Als het aan het Openbaar Ministerie (OM) ligt, dan verdwijnt wachmeester Ronald J. (35) van de Koninklijke Marechaussee drie jaar achter de tralies, waarvan een jaar voorwaardelijk. Voor de rechtbank op Schiphol betoogde de aanklager donderdag dat J. ‘een belangrijke rol’ vervulde in een bende die vanuit de Dominicaanse Republiek cocaïne naar Nederland smokkelde.

J., werkzaam bij de Brigade Grensbewaking, had vanuit zijn functie toegang tot de informatie- en opsporingssystemen van de marechaussee. Dat stelde hem in staat persoonsgegevens in te voeren en zo te controleren of potentiële drugskoeriers vei-

Ronald J. heeft volgen het OM een drugsbende uit de Dominicaanse Republiek geholpen.

lig konden in- en uitreizen, aldus het OM.

De informatie uit de systemen lekte J. aan zijn huisvriend Jeffrey B. (28). Hij is een van de drie hoofdverdachten in het proces, dat onder meer draait om de import van een in oktober 2013 op Schiphol onderschepte partij

van 30 kilo cocaïne. B. zou in de bende een centrale rol hebben vervuld.

J. heeft het lekken van informatie aan B. toegegeven, maar zei eerder tegenover de rechtbank steeds te hebben gedacht dat het om relatief onschuldige informatie ging.

‘Dikke Ik’ was misverstand

Van onze redactie

DEN HAAG - Premier Mark Rutte heeft gisteren een omstreden uitspraak over werklozen recht gezet. Hij benadrukte dat hij geen kritiek heeft geuit op werklozen die een uitkering aanvragen. Hij zei ervan te balen dat dat misverstand is ontstaan tijdens een speech over de ‘Dikke-Ik-mentaliteit’ enkele maanden geleden.

De premier kwam met de toelichting tijdens een speciaal debat in de Tweede Kamer over zijn omstreden rede eind mei op een VVD-congres. Hij erkende dat zijn formulering destijds te kort door de bocht was. Hij maakte nu duidelijk dat hij doelde op werklozen die hun energie uitsluitend op een uitkering richten, in plaats van een baan te zoeken. De meeste werklozen willen snel weer aan de slag, aldus Rutte.

Rutte brak een lans voor hardwerkende mensen ‘die hun eigen boontjes doppen’, voor degenen die van hun ‘zeer verdiend’ pensioen genieten en voor personen ‘buiten hun schuld aan de kant’ staan. Dat is de ‘grote stille meerderheid, die zich niet ten koste van anderen verbetert en verrijkt’. Die meerderheid moet weten dat hij aan hun kant staat en dat hij dezelfde boosheid voelt, aldus de premier, boosheid over mensen met die Dikke-Ik-mentaliteit. Die bevinden zich volgens hem vaak in een omgeving waarin hun gedrag wordt geaccepteerd. Hij noemde graaigedrag en fraude, maar ook hufferigheid en ‘ultrakorte lontjes’. Volgens hem gaat politiek juist ‘in de eerste plaats over waarden’ en zijn zaken als tolerantie, vrijheid en solidariteit ‘niet exclusief van links of rechts’.

Geschokt na overlopen van militair

Van onze redactie

Den Haag - „Onaanvaardbaar, strafbaar en wrang”, zegt minister Jeanine Hennis van Defensie. „Verschrikkelijk ernstig”, vindt premier Mark Rutte.

„Onwenselijk en niet te begrijpen”, zegt de militaire vakbond VBM. Ze reageerden gisteren op het nieuws dat een actief dienende sergeant (26) van de luchtmacht onlangs waarschijnlijk vanuit Nederland is overgelopen naar Islamitische Staat (IS) in Syrië. Defensie heeft daar aanwijzingen voor. De man is geschorst. Hij heeft geen toegang meer tot informatie, systemen en locaties van Defensie. Het Openbaar Ministerie onderzoekt de zaak. Defensie wil niet zeggen over welke gevoelige informatie hij kan beschikken. De man werkte naar verluidt op vliegbasis Gilze-Rijen. Defensie bekijkt wat de risico's zijn voor de eigen organisatie en neemt waar nodig maatregelen.

Het is de eerste keer dat een

actief dienende Nederlandse militair uitreist. In het verleden zijn er al wel ex-militairen naar Syrië vertrokken om zich daar in de burgeroorlog te mengen, zoals Salih Yilmaz (27).

Militairen worden uitgebreid onderzocht. Dat gebeurt door de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst. De sergeant moet ook zo'n screening hebben ondergaan. Volgens de MIVD is het niet altijd te zien dat mensen radicaliseren. Vooral eenlingen, de lone wolves, zijn moeilijk te herkennen. De overgelopen sergeant hangt een levenslange gevangenisstraf of dertig jaar boven zijn hoofd, zeggen de advocaten Michael Ruperti en Sébas Diekstra. Ze zijn beiden gespecialiseerd in militaire zaken. Ruperti: „Als hij zich bij IS aan-

Politiek Den Haag reageerde geschokt op het overlopen van een Nederlandse militair naar IS.

sluit, doet hij dat bij de vijand. Dat is desertie naar de vijand. Als hij in tijd van oorlog opzettelijk de vijand helpt, komt dat neer op militair verraad. Het kan dat hij cruciale informatie doorspeelt aan IS.”

„Het uitreizen van mensen naar conflictgebieden zoals Syrië en Irak is altijd onwenselijk”, reageert minister Ard van der

Steur (Veiligheid en Justitie). „Natuurlijk is dat zorgwekkend.” Hij benadrukt dat de regering er alles aan doet om mensen tegen te houden.

Kamerleden reageren geschrokken. Angelien Eijssink (PvdA): „Defensie moet nu alles op alles zetten om boven tafel te krijgen hoe dit heeft kunnen gebeuren en welke informatie mo-

gelijk in handen van IS is gekomen.” SP'er Jasper van Dijk wil weten wat Defensie heeft gedaan om dit te voorkomen en of Defensie 'nog meer mensen in het vizier heeft met vergelijkbare plannen'. Geert Wilders (PVV): „Defensie blijkt dus helaas misbruikt te worden als een opleidingsinstituut voor terroristen.”

Van onze redactie

DEN HAAG - De politiebonden mogen doorgaan met de cao-actie waarbij agenten deurwaarders niet meer begeleiden. Dat heeft de rechter in Den Haag gisteren bepaald, melden de politiebonden.

Voorzitter Gerrit van de Kamp van de grootste politiebond ACP laat weten dat de bonden tevreden zijn met de uitkomst en dat ze deze uitspraak hadden verwacht. „De actie gaat gewoon door”, aldus Van de Kamp.

De actie begon maandag, hoewel minister Ard van der Steur (Veiligheid en Justitie) de bonden had gesommeerd de actie niet door te laten gaan. Hij spande daarop samen met de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaar-

Actie van politiebonden mag doorgaan

ders (KBvG) een kort geding aan.

De actie zou disproportioneel zijn. Zonder agenten kunnen de gerechtsdeurwaarders hun werk niet goed meer doen, zo zijn ze niet gemachtigd om zelf deuren te openen. Volgens Van der Steur staan door de actie zelfs 'waarborgen van de rechtsstaat' op het spel, als deurwaarders hun werk niet meer kunnen doen.

De rechter vindt ook dat de actie 'aanzienlijke schade kan veroorzaken en inbreuk maakt op rechten van fundamentele aard',

maar stelt ook dat er 'op dit moment maatschappelijk gezien geen dringende noodzaak bestaat' om het recht om te staken te beperken.

De bonden hebben steeds gezegd dat de actie binnen het recht om te staken valt. Ze stellen dat agenten toch al niet veel mogelijkheden hebben om te staken door de aard van het politiewerk. De politie moet altijd komen als de veiligheid in het geding is.

Als deurwaarders in het nauw komen dan schieten agenten ze overigens nog wel te hulp. Ook hebben de politiemensen de vrijheid om bij schrijnende gevallen, zoals iemand die dringend verlegen zit om de alimentatie, een uitzondering te maken en een deurwaarder wel te begeleiden.

Scholen met terreur bedreigd

Van onze redactie

DEN HAAG - Bij ouders van kinderen van basisscholen De Fontein, De Gantel en CBS De Waterlelie in Den Haag is onrust ontstaan over een mogelijke terroristische dreiging. De autoriteiten zeggen dat er geen concrete aanwijzingen zijn dat er dreiging is.

Begin augustus heeft een persoon die zichzelf Abu Samir Al-Maghrebi noemt een dreigend bericht geplaatst op zijn tweeteraccount, met daarbij een foto waarop een stukje van De Fontein staat. De andere scholen staan direct in de buurt in Wateringse Veld. Abu Samir Al-Maghrebi zou een aanhanger van de terroristische organisatie

Islamitische Staat (IS) zijn. In het bericht staat: „They think they are safe, Islamic state are everywhere” („Ze denken dat ze veilig zijn. Islamitische Staat is overal.”)

De politie heeft onderzoek gedaan en zegt dat er geen concrete aanwijzing is 'dat deze locatie een potentieel doelwit zou zijn'. Dit staat ook in een brief die de scholen aan de ouders hebben geschreven. De Haagse burgemeester Jozias van Aartsen liet later op de dag via Twitter ook weten dat er geen concrete dreiging is. „Gebruik gezond verstand. Loswoelen van onnodige onrust is schadelijk”, stelt hij op het account van de gemeente.

Koning Willem-Alexander fietste een rondje op een elektrische fiets.

Nieuwe fietsfabriek Gazelle geopend

Van onze redactie

DIEREN - Koning Willem-Alexander heeft gistermiddag in Dieren de vernieuwde fietsfabriek van Koninklijke Gazelle geopend. De koning maakte daarna een ritje op een proefmodel van een elektrische fiets. „Best wel leuk eigenlijk”, merkte hij in het voorbij rijden op. Honderden inwoners van Dieren keken belangstellend toe. Gazelle was blij met het ko-

ninklijk bezoek. De relatie met het koningshuis is al oud, zo bleek uit een in de nieuwe productiehal opgestelde tandem die in 1936 is gebruikt door Willem-Alexanders grootouders prinses Juliana en prins Bernhard. Dat koningsdochter Amalia vorige week op haar eerste schooldag op een rijwiel van concurrent Batavus reed, werd hem dan ook niet kwalijk genomen. Gazelle heeft in twee jaar tijd

verbouwd en gebouwd, met een nieuwe montagehal erbij van meer dan 7000 m². De fabrieksoppervlakte is kleiner dan voorheen, maar de ruimte wordt efficiënter benut. Naast de hal is een proefbaan aangelegd waar nieuwe modellen kunnen worden getest. Gazelle hoopt in de toekomst juist met elektrische fietsen de wereld te veroveren en de helft van de productie te exporteren.

TELEVISIE *

BVN
TDS 410 - FLOW 110

06.00 VRT Journaal
06.40 De Wereld Draait Door
07.30 NOS Journaal
07.55 Weerbericht Europa/Afrika
08.00 2Doc: Vandaag kopen we een vliegtuig
08.55 Jonge benen
09.35 Nieuwsuur
10.25 Weerbericht
Amerika/Caribiën
10.30 Pauw
11.20 Komt een Aap bij de Dokter
11.35 Iedereen beroemd
12.00 VRT Journaal
12.30 De Afspraak
13.25 Land van Aankomst
14.00 Het Mooiste Meisje van de Klas
14.50 De Kleine Geschiedenis quiz

15.15 NOS Journaal
15.20 Sesamstraat
15.35 Het Klokhuis
15.50 GoGoGo
16.05 Een huis vol
16.30 FC de Kampioenen
17.10 Dagelijkse kost
17.25 EenVandaag
17.50 NOS Sportjournaal
18.00 VRT Journaal
18.45 De Wereld Draait Door
19.35 NOS Journaal
19.55 Weerbericht Europa/Afrika
20.00 Flikken Maastricht
20.50 Bloemencorso
St. Jans klooster
21.35 Nieuwsuur
22.30 Weerbericht
Amerika/Caribiën
22.35 Pauw
23.25 Komt een Aap bij de Dokter
23.40 Iedereen beroemd
00.00 VRT Journaal
00.30 De Afspraak
01.25 Land van Aankomst
02.00 Het Mooiste Meisje van de Klas
02.50 De Kleine Geschiedenis quiz
03.15 NOS Journaal
03.20 Sesamstraat
03.35 Het Klokhuis
03.50 GoGoGo
04.05 Een huis vol
04.30 FC de Kampioenen
05.10 Dagelijkse kost
05.25 EenVandaag
05.50 NOS Sportjournaal

NPO 1
TDS 710 - FLOW 105 / 114

00.10 MAX Geheugentrainer
00.30 NOS Journaal
03.15 Nederland in beweging!
03.30 NOS Journaal
03.40 MAX Geheugentrainer
04.00 NOS Journaal
04.15 Tijd voor MAX & Hallo Nederland
05.00 NOS Journaal
05.15 Tijd voor MAX & Hallo Nederland
05.40 NOS Journaal
09.15 Hoe heurt het eigenlijk?
10.00 Pauw
11.00 KRO Kindertijd
11.01 Tessa
11.04 De oma van Jules
11.07 Maar Kasper toch - Pannenkoeken
11.13 Karate

11.16 Zinzi en Rino
11.21 De Post
11.25 Sesamstraat: 10 voor...
11.35 Sesamstraat
11.55 Politieke partijen:
50 Plus
12.00 NOS Journaal
12.15 EénVandaag
12.45 NOS-Sportjournaal
13.00 De Wereld Draait Door
14.00 NOS Journaal
14.30 Flikken Maastricht
15.30 In de ban van de condor
16.20 Kanniewaarzijn
17.05 Pauw
18.05 NOS Journaal
18.25 Pauw
19.25 EénVandaag
19.55 NOS Journaal
20.35 Tekst-TV
23.55 Nederland in beweging!

NPO 2
TDS 711 - FLOW 106 / 115

00.30 Omrop Fryslân
01.00 NOS Journaal
met gebarentolk
01.15 NOS Journaal
01.30 NOS Journaal
met gebarentolk
01.40 NOS Journaal
02.00 NOS Journaal
met gebarentolk
02.15 NOS Journaal
02.30 NOS Journaal
02.45 NOS Jeugdjournaal
met gebarentolk
03.00 NOS Journaal
met gebarentolk
03.10 Herman van Veen - Kunt u niet nog eens
04.00 Zwarte Zwanen 2 - Schatrijk van uw pensioenpremie
04.55 Kijkbuis kinderen
05.30 De Wereld Draait Door
06.25 Man bijt hond
06.57 Politieke partijen:
Onafhankelijke Senaatsfractie
07.00 NOS Journaal
07.15 Kunstuur
07.45 Schilderen met Gary Jenkins
08.15 Bond tegen vloeken
09.15 Sterren op het doek
10.00 NOS Journaal
10.10 Opium
11.00 NOS Journaal
11.10 Geloof & 'n hoop liefde
11.40 Tijd voor Meldpunt! & Hallo Nederland
12.45 Man bijt hond
13.25 Galapagos
14.15 Pony Place
Film. 7.7
14.30 2 voor 12
15.15 Baardmannetjes
16.00 Nieuwsuur
17.00 Volgens Robert
17.30 Villa Amalia
Film. 6.2
18.58 Nachtzoen
19.10 Nieuwsuur
21.00 Tekst-TV

NPO 3
TDS 712 - FLOW 107 / 116

00.30 Kabouter Plop
00.35 Bumba
00.40 Nijntje en haar vriendjes
00.45 Sarah en Eend
00.55 Sesamstraat
01.10 Calimero

01.20 Pieter Konijn
01.30 Masha en de beer
01.40 Peanuts
01.45 Shaun het schaap
01.50 Wickie de Viking
02.05 Mike de ridder
02.15 Igam Ogam
02.25 Dr. Hond
02.45 NOS-Jeugdjournaal
02.50 Prinsessia
03.05 Maya de Bij
03.15 KRO Kindertijd
03.16 Tessa
03.19 De oma van Jules
03.22 Maar Kasper toch - Pannenkoeken
03.28 Karate
03.31 Zinzi en Rino
03.36 De post
03.40 Raad eens hoeveel ik van je hou
03.55 Sofia het prinsesje
04.15 Zoostraat 64
04.25 Pipi, Pupu & Rosemarie
04.35 Nellie & Cezar
04.40 Sesamstraat: 10 voor...
04.55 Klumpies
05.00 Leuke verhalen van Winnie de Poeh
05.05 Mickey Mouse Clubhouse
05.25 Nijntje en haar vriendjes
05.30 Waybuloo
05.40 Minnie's strikkenwinkel
05.45 Dierendokter Tom
05.55 Doc McStuffins
06.05 Igam Ogam
06.15 Babar en de belevissen van Badou
06.30 Masha en de beer
06.40 Peanuts
06.45 Buurman en buurman
06.50 Ringel Singel 19
07.00 Q Pootle 5
07.10 Olivia
07.25 KRO Kindertijd
07.26 Alle gekheid op een stokje
07.30 Pas op voor Buurpoes
07.35 Tango
07.40 Er was eens...
Ignaz Philip Semmelweis
07.50 Sesamstraat: 10 voor...
08.00 Sesamstraat
08.15 Olly, het kleine witte busje
08.20 Tip de Muis
08.30 Timmy tijd
08.40 Angelina Ballerina
08.55 Heidi
09.20 Beste vrienden quiz
09.40 SpangaS
10.05 Peperbollen
10.35 De magische winkel
10.50 Wat een feest!
11.05 Freeks wilde wereld
11.15 De Buitendienst
11.40 Beste vrienden quiz
12.00 Het geheim van Eyck
12.23 Het Klokhuis
12.45 NOS-Jeugdjournaal
12.55 SpangaS
13.25 Lena en Cem
13.55 3 Op Reis Backpack
14.30 College Tour
15.35 The Guard
Film. 7.3
17.10 NOS. EK Journaal
17.50 De Wereld Draait Door
18.45 The Tonight Show
19.35 College Tour
20.26 De Wereld Draait Door
21.16 Tekst-TV

* WIJZIGINGEN VOORBEHOUDEN

RADIO

HOYER 2 105.1 FM

06.00 Muziek
06.30 Nieuws Wereldomroep
07.00 Nieuwsradio 'Ochtend'
08.00 Muziek
12.00 NieuwsRadio 'Middag'
13.00 Muziek
17.00 NieuwsRadio 'Avond'
18.00 Muziek

Korte nieuwsberichten

09.00 / 10.00 / 11.00 / 14.00 / 15.00 / 16.00 / 19.00 / 20.00

DOLFIJN FM 97.3 FM
TDS 98

06.00 Kukelekoosj met Kasper Kooij
09.00 Dwars door de Morgen met Jochem Smid
12.00 De Lunchbox met Egon Sybrandy
14.00 Middagrequest met Maarten Schakel
16.00 Schakel in! met Maarten Schakel
18.00 Happy Hour! met Maarten Schakel en Tony Castro

19.00 CLUB 973

De beste dance hits en classics back-to-back
23.00 Smash the House met Dimitri Vegas & Like Mike

Iedere werkdag heeft Dolfijn van 6 uur tot 18 uur nieuwsbulletins op de hele uren en om 06.30, 07.30, 08.30, 12.30 en 17.30.

LASER 101 101.1 FM

05.30 Ochtendprogramma Radio Nederland Wereldomroep
06.30 Breakfastclub in Papiaments, Engels en Nederlands
08.00 Programma's in Papiaments, Engels en Nederlands

RADIO KORSOU 93.9 FM
TDS 93

05.45 Nieuws, weer, ochtendbladen*
06.30 Ontbijtshow (06.30, 06.50, 07.00 en 07.15 uur nieuws, ochtendbladen)*
08.00 Papiamentstalige

uitzendingen
19.00 FM Actueel met nieuws, krantenoverzicht, muziek*
20.00 Papiamentstalige uitzendingen

* In deze programma's wordt een bijdrage geleverd door Radio Nederland Wereldomroep

PARADISE FM 103.1 FM
TDS 103

00.00 Greatest Hits
06.00 Goedemorgen Curaçao (Eelze en Patty)
09.00 Het Foute Uur
10.00 Marcel in de Morgen
12.00 LunchCafe (Patrick Logher)
14.00 Marc in de middag (Marc de Roo)
16.00 Vandaag en Morgen (Pepijn Bierenbroodspot)
18.00 Thank God It's Friday
19.00 Greatest Hits

Nieuws: 24/7 het ANP nieuws op het hele uur. Op werkdagen ieder half uur lokaal nieuws.

BELANGRIJKE TELEFOONNUMMERS

ALARM
Politie tel: 911
Brandweer tel: 911
Ambulance tel: 912
Sehos tel: 910
Kustwacht tel: 913
SOS-lijn tel: 127
Aqualactra tel: 135
Aids-lijn tel: 128
Kinder telefoon tel: 918

BEREIKBARE VERPLEEGKUNDIGE
tel: 5687525
page: 5500941

STICHTING WIT GELE KRUIS
Thuiszorg/gezinszorg 'Prinses Margriet', Sta. Maria 17,

P.O. Box: 4886 tel: 8682344, fax: 8681000
E-mail thuiszorg@witgelekruis.com
Website: witgelekruis.com
Voor alle aanvragen van zorg:
Zorgcentrale: tel: 8888889, fax: 8691966
Na kantooruren en in het weekend: tel: 5103661, cel: 6609331
Voor alle aanvragen t.a.v. ouder- en kindzorg: Consultatie-bureau Brievengat, Hoek Vondelstr./ Nilda Pintostr, tel: 7373584, fax: 7371316

KRAAMCENTRUM RIO CANARIO
Schottegatweg Nrd. 43
P.O 3619 tel: 8691838

tel: 8692510
tel: 8692846
tel: 8691838
tel: 8697103

FUNDASHON LECHI DI MAMA
tel: 7475852
E-mail: fundashonlechimama@gmail.com
Website: www.lechimama.com

DIERGEENESKUNDE
Parrera tel: 4627027

APOTHEKEN
Otrobanda
Jan Noorduynd tel: 8698100
Punda
Sta. Rosa tel: 7365650
Website: www.boticaazorg.com

BUREAU OMBUDSMAN
tel: 4610302
tel: 4610303
fax: 4619483

Scharloeweg 41,
E-mail: Info@ombudsman-curaçao.cw
Website: www.ombudsman-curaçao.cw

HOTLINE MENSENHANDEL
Curaçao tel: 6750200
Bonaire tel: 7174811
Bovenwindse Eilanden (St. Maarten) tel: 5862680

Advertentie

Advertentie

Van onze redactie

ANKARA - Europa maakt van de Middellandse Zee een vluchtelingengraf. Dit zei de Turkse president Recep Tayyip Erdogan gisteren. „De EU is door zijn beleid medeschuldig aan de dood van elke vluchteling die om het leven komt. In de Middellandse Zee zijn niet alleen vluchtelingen

‘Europa maakt van zee vluchtelingengraf’

gen verdrinken, maar is ook onze medemenselijkheid verdrongen”, zei hij.

Premier Ahmet Davutoglu zei dat „de Europese leiders moeten begrijpen dat de vluchtelingencrisis geen juridische of politieke

kwestie is, maar dat het gaat om de toekomst van de menselijkheid”. Hij wees op dood van Aylan, een jongetje dat woensdag samen met zijn broertje en moeder verdrong tijdens een poging een Grieks eiland te berei-

ken. Het lijk werd gefotografeerd nadat het was aangespoeld op de Turkse kust. „De dood van Aylan is een gevolg van vergaderingen in hoofdsteden en de koude kamers in Brussel”, klaagde de Turkse premier.

Turkije heeft sinds 2011 al circa anderhalf miljoen vluchtelingen uit het Midden-Oosten opgenomen. De EU, die meer dan 500 miljoen inwoners telt en 5,5 keer groter is dan Turkije, worstelt dit jaar met de opvang van ergens tussen een half miljoen en een miljoen vluchtelingen.

‘Doortastend handelen is noodzaak’

Europa verder onder druk om vluchtelingen

Van onze redactie

BOEDAPEST - De roep om een adequate aanpak van de vluchtelingencrisis in Europa wordt steeds groter. De Hongaarse hoofdstad Boedapest kan de gigantische toestroom niet meer aan.

Via die stad proberen de otheemden uiteindelijk veelal Duitsland te bereiken. Het heeft er toe geleid dat Duitsland en Frankrijk een plan gaan maken voor hoe de vluchtelingen moeten worden opgevangen. De Europese Commissie komt volgende week met aangepaste voorstellen voor de herverdeling van asielzoekers die aankloppen in grenslanden als Griekenland en Italië.

De Franse president François Hollande belde gisteren met bondskanselier Angela Merkel over het probleem. Hij vindt dat de Europese Unie doortastend

moet handelen en de Europese normen en waarden hoog moet houden. „De mannen, vrouwen en kinderen die vluchten voor oorlog en vervolging hebben internationale bescherming nodig”, aldus Hollande. Los van het Frans-Duitse plan dat in de maak is, kwam dinsdag naar buiten dat de Europese Commissie nieuwe voorstellen heeft voor de verdeling van vluchtelingen. Media meldden dat Brussel zo'n 120.000 extra asielzoekers een plek wil geven. Voorzitter Jean-Claude Juncker maakt de voorstellen volgende week bekend.

Vluchtelingen blokkeren spoorlijn bij Boedapest

Van onze redactie

BICSKE/BOEDAPEST - Vluchtelingen die gisteren ten westen van Boedapest gedwongen werden uit een trein te stappen om naar een opvangcentrum te gaan, hebben uit protest het spoor geblokkeerd. De trein was van het Keleti-station in Boedapest vertrokken en zou naar de Oostenrijkse grens rijden. Maar de trein stopte al in Bicske, slechts 25 kilometer van de Hongaarse hoofdstad. Daar is een groot aanmeldcentrum voor vluchtelingen gevestigd.

De politie beval ze uit te stappen en naar de bussen te gaan

die ze naar het centrum moeten brengen. Vluchtelingen scandeerden: „Geen kamp, geen kamp!” Tientallen zijn toen uit protest op de rails gaan liggen. De mobiele eenheid probeert de mensen van het spoor te halen.

Een aantal vluchtelingen had de bui kennelijk al zien hangen en is van de trein gesprongen toen die het station in Boedapest uitreed. De Hongaarse spoorwegen hebben laten weten dat er momenteel geen treinen meer rechtstreeks van Boedapest naar Oostenrijk en West-Europa rijden.

Trainingskamp voor vluchtelingen bij Bayern

lijks kunnen voetballen, Duitse les krijgen, kunnen eten en sportkleden krijgen.

De Duitse club gaat bovendien een benefietwedstrijd spelen,

Rond het station Keleti in Boedapest was het gisteren een grote chaos van talloze mensen die met de trein naar West-Europa willen.

Met name in Hongarije moet er snel een oplossing komen. Rond het station Keleti in Boedapest was het gisteren een grote chaos van talloze mensen die met de trein naar West-Europa willen. Het duurde lang voordat er überhaupt treinen vertrokken richting het westen. Uiteindelijk reed er wel een trein richting Oostenrijk, maar die werd ten westen van Boedapest staande gehouden. De vluchtelingen

moesten de trein verlaten en zouden naar een centrum worden gebracht, maar dat pikten ze niet. Ze blokkeerden het spoor. Journalisten die daar verslag van wilden doen werden uit het station Bicske verjaagd door de politie.

Dat de bewuste trein werd tegengehouden buiten Boedapest is opmerkelijk. De Hongaarse premier Viktor Orban gaf aan dat hij de stroom migranten

een Duits probleem vindt, aangezien de meesten naar Duitsland willen. Dat Hongarije de vluchtelingen laat vertrekken richting het westen zou dan ook een logische stap zijn. Te meer omdat Oostenrijk, dat door veel vluchtelingen wordt gebruikt als doorreisland, te kennen gaf dat daar geen vluchtelingen worden tegengehouden. Tsjechië en Slowakije zeiden wel treinen met vluchtelingen tegen te houden.

Vluchtelingen die gisteren gedwongen werden uit een trein te stappen om naar een opvangcentrum te gaan, hebben uit protest het spoor geblokkeerd.

‘Vluchtelingen is een Duits probleem’

Van onze redactie

BRUSSEL - De stroom vluchtelingen die Europa binnenkomt is een Duits probleem. Dat heeft de Hongaarse premier Viktor Orban gisteren gezegd tijdens een bezoek aan Brussel.

Volgens Orban willen de vluchtelingen niet in Hongarije blijven, maar willen ze allemaal naar Duitsland. Daarmee zou Berlijn verantwoordelijk zijn voor een oplossing van het vluchtelingenprobleem.

Orban riep zijn Europese collega-leiders op meer te doen om de grenzen van Europa te verdedigen. „Europeanen hebben veel angst, omdat wij de grenzen van Europa niet goed genoeg bewaken.” Hij erkende dat dit moeilijk is, maar onderstreepte dat als er een wil is, er een weg is, om dit te doen.

Orban ontmoette in Brussel de voorzitters van de Europese instellingen.

september het veld opkomen met kinderen van vluchtelingen. Het gebaar van de club van Arjen Robben past in een tendens in het Duitse voetbal. Fans togen de afgelopen weken met spanndoezen naar stadions met daarop leuzen als ‘vluchtelingen welkom’. De fans van Borussia stelden 220 tickets beschikbaar.

waarna een miljoen euro wordt gedoneerd aan projecten voor vluchtelingen. Verder zullen de spelers tijdens de competitiewedstrijd met Augsburg op 12

Internationaal

Van onze redactie

NEW YORK - De Palestijnse vertegenwoordiging bij de Verenigde Naties (VN) wil dat de Palestijnse vlag bij het VN-hoofdkantoor in New York wordt gehesen. Bij het gebouw wapperen de vlaggen van alle

Palestijnen willen vlag bij VN in New York

lidstaten. Omdat Palestina geen lidstaat maar waarnemerstaat is, hangt de Palestijnse vlag er niet.

Palestijnse diplomaten willen

dat de vlaggen van niet-lidstaten met waarnemerstatus ook worden opgehangen. Ze dienen daarvoor een ontwerp-resolutie in bij de Algemene Vergadering,

waar alle VN-lidstaten mogen stemmen. Behalve Palestina is ook het Vaticaan bij de VN als niet-lid vertegenwoordigd.

Israël en de Verenigde Staten

hebben kritisch gereageerd op het plan. Israël noemt het „cy-nisch misbruik van de VN” door de Palestijnen. Volgens de VS heeft het plan een averechts effect. De stemming is volgens de planning volgende week donderdag.

Premier zegt boeren extra steun toe

Van onze redactie

PARIS - Premier Manuel Valls van Frankrijk zou de noodlijdende agrarische sector gisteren over een periode van drie jaar 3 miljard euro steun hebben toegezegd. Dat meldt de Franse krant Le Figaro.

In hun strijd om financiële hulp van de overheid deden duizenden Franse boeren gisteren Parijs aan. Met naar schatting 1700 tractors en in ruim negentig bussen kwamen ze 's ochtends naar de hoofdstad, waar ze verzamelden op de Place de la Nation. De gewaarschuwde forensen kozen 's ochtends veelal voor het openbaar vervoer, zodat volgens de verkeerspolitie op de volgelopen snelwegen en de beruchte periferique rond Parijs relatief weinig files ontstonden.

Vertegenwoordigers van de boerenbond FNSEA overhandigden 's ochtends een petitie aan de voorzitter van de Franse Tweede Kamer en spraken rond het middaguur met premier Manuel Valls. In juli zegde de regering na blokkadeacties in

meerdere toeristische gebieden al 600 miljoen euro hulp toe, maar dat is lang niet genoeg om de dalende prijzen van de boerenproducten te compenseren, vindt de FNSEA.

De cijfers van het ministerie van Landbouw geven de boeren gelijk. Volgens het departement balanceert 10 procent van de boeren op de rand van faillissement en heeft de agrarische sector een schuld van 1 miljard euro uitstaan. Het is nog niet duidelijk wanneer de ongeveer 5000 boeren rechtsomkeert maken en de Franse hoofdstad weer verlaten. Sommige deelnemers aan de actie zijn op hun tractor met een gemiddelde snelheid van 35 kilometer per uur meer dan een week onderweg geweest om Parijs te bereiken.

Met naar schatting 1.700 tractors en in ruim negentig bussen kwamen Franse boeren 's ochtends naar de hoofdstad.

De premier van Frankrijk zou de noodlijdende agrarische sector gisteren over een periode van drie jaar 3 miljard euro steun hebben toegezegd.

Trump alleen kandidaat president als Republikein

Van onze redactie

WASHINGTON - Donald Trump legt zich erbij neer als hij niet degene wordt die bij namens de Republikeinen een gooi mag doen naar het presidentschap van de Verenigde Staten. De 60-jarige miljardair zei gisteren dat hij een verklaring heeft ondertekend, waarin hij belooft niet als onafhankelijke kandidaat mee te doen aan de verkiezingen in 2016. „En ik zie niet in waarom ik me niet aan die verklaring zou houden”, aldus Trump.

Trump ondertekende de verklaring omdat hij er min of meer al vanuit gaat dat hij en niemand anders de kandidaat namens de Republikeinen wordt, ondanks het feit dat hij zestien concurrenten heeft. Eerder liet hij zich nog ontvallen dat hij deelname als onafhankelijke kandidaat wel in het achterhoofd hield. Dat zou de kans voor de Republikeinen om de verkiezingen uiteindelijk te winnen echter aanzienlijk kleiner hebben gemaakt.

Fransen krijgen stakingsapp op mobiel

Van onze redactie

PARIS - Fransen kunnen vanaf nu een app op hun telefoon downloaden die ze waarschuwt tegen stakingen in hun omgeving.

Stakingen komen in grote delen van de wereld voor, maar Frankrijk heeft de reputatie een van de koplopers te zijn. De app Cestlagreve (Het is de staking) kan de Fransen attent maken op stakingen in alle sectoren, zodat ze bijvoorbeeld weten dat gisteren duizenden boeren demonstreerden in Parijs en het verkeer dus muurvast staat.

De maker verzekert tegen *Le Figaro* dat hij geen ideologische of politieke agenda heeft. „Zoals zoveel mensen heb ik er een hekel aan voor een voldongen feit te staan en wil ik negatieve veranderingen liever vermijden”, zegt Bertrand Lambert.

Binnen Europa wordt alleen in Spanje vaker gestaakt dan in Frankrijk.

‘Drie biljoen bomen op aarde’

Van onze redactie

NEW HAVEN - Er zijn op aarde naar schatting drie biljoen (3000 miljard) bomen. Dat zijn 420 bomen per persoon, blijkt uit nieuwe berekeningen van de Yale-universiteit in de Verenigde Staten. Eerder werd gedacht dat er hoogstens 400 miljard bomen op aarde te vinden zijn. De studie van

wetenschapper Thomas Crowther kan als basis dienen voor onderzoeken naar flora, fauna en klimaatverandering. Bomen spelen een belangrijke rol in het klimaat, omdat bomen de lucht zuiveren door koolstofdioxide uit de atmo-

sfeer op te nemen. Crowther waarschuwt ervoor dat de nieuwe berekening niet per se betekent dat het klimaat er beter voor staat. „Het is niet alsof we een hoop nieuwe bomen hebben gevonden. Het is geen goed of slecht nieuws.

We beschrijven slechts de staat van de bossen in de wereld”, aldus de wetenschapper woensdag tegen de BBC. De meeste bomen komen voor in de tropen en subtropen. Volgens de studie neemt het aantal bomen af. Per jaar worden er zo'n 15 miljard bomen gekapt. Daarvoor worden er slechts 5 miljard terug geplant.

Zuid-Afrikanen morrelen aan reputatie Gandhi

Van onze redactie

JOHANNESBURG - Twee Zuid-Afrikaanse hoogleraren werpen een schaduw over de smetteloos gemaakte reputatie van Mahatma Gandhi, de man die India via een weg van geweldloosheid naar onafhankelijkheid leidde. In hun boek *The South African Gandhi - Stretcher: Bearer of Empire* schrijft het duo dat Gandhi zich bepaald neerbui-

gend over de zwarte bevolking van Zuid-Afrika uitliet toen hij daar tussen 1893 en 1914 woonde. Ashwin Desai en Goolam Vahed onderwierpen de geschriften aan nauwgezet onderzoek. Gandhi kwalificeerde de zwarte Zuid-Afrikanen onder meer als 'wild, rauw en traag'.

De Indiase gemeenschap in Zuid-Afrika, waartoe hijzelf behoorde, omschreef hij als supe-

rieur aan de oorspronkelijke, zwarte inheemse bevolking. Wat Gandhi later over zijn verblijf in Zuid-Afrika schreef is volgens de hoogleraren 'flink bijgeschaafd'. Mahatma Gandhi weekte door zijn geweldloze revolutie zijn land los van het Verenigd Koninkrijk. De onafhankelijkheid kwam in 1947. Een jaar later werd hij vermoord door een extremistische hindoe.

Mahatma Gandhi

Van onze redactie

ANKARA - Familieleden van Amerikaanse militairen die zijn gestationeerd op de luchtmachtbasis bij het Turkse Incirlik, hebben de keus gekregen de basis te verlaten en ergens anders te gaan wonen. Het Amerikaan-

Amerikanen mogen basis Turkije verlaten

se ministerie van defensie heeft daartoe besloten, nu de basis ook wordt gebruikt voor de strijd tegen Islamitische Staat (IS). Gevechtsvliegtuigen gebruiken de

basis om van op te stijgen voor of te landen na bombardementen in Syrië.

Volgens een woordvoerder van het ministerie dreigt er geen

acuut gevaar, maar gaat het om een voorzorgsmaatregel. Wel is duidelijk dat de basis een verhoogd risico loopt op vergeldingsacties van IS,

sinds de VS de luchtaanvallen in augustus hebben geïntensiveerd. Er komen zo'n 900 mensen in aanmerking om te mogen vertrekken, maar het is nog niet duidelijk hoeveel van hen daadwerkelijk weggaan.

'IS vernietigt met tempels bewijs roof'

Van onze redactie

LONDEN - Islamitische Staat (IS) vernietigt tempels uit de oudheid om te verbergen wat daar allemaal is geplunderd. Dat stelde de Libanees-Franse archeologe Joanne Farchakh gisteren in een interview met de Britse krant *The Independent*.

Volgens haar verkoopt IS de beelden, de stenen fronten en fresco's aan internationale handelaren. Daarna blaast de terreurbeweging de tempels en gebouwen op om het bewijs van de plundering te vernietigen. „Zo weet niemand wat is verdwenen of wat is vernietigd.”

„Oudheidkundige voorwerpen uit Palmyra zijn al te koop in Londen”, verwijst Farchakh naar de Syrische stad waar IS eerder deze week een grote tempel opblies. „Er zijn al Syrische

en Iraakse objecten die IS heeft geplunderd in Europa. Ze zijn niet langer in Turkije waar ze eerst naartoe gingen.”

Farchakh geldt als een belangrijk expert op het gebied van de oudheden in het Midden-Oosten. Ze brengt sinds 2011 de vernietiging van soeks en moskeeën in de Syrische steden Aleppo en Homs in kaart en noemt zichzelf „een onderzoeker van de vernietiging van archeologie tijdens oorlog”.

Volgens haar verandert IS van

IS zou de beelden, de stenen fronten en fresco's aan internationale handelaren verkopen en daarna zou de terreurbeweging de tempels en gebouwen opblazen om het bewijs van de plundering te vernietigen.

tactiek. „Ze begonnen met hammers en grote machines. Ze bleizen Nimrud in één dag op. Maar dat gaf ze maar twintig seconden film. Nu hoeven ze niet eens meer de vernietiging van zo'n plek op te eisen. Dat doen

mensenrechtenorganisaties en de VN wel voor ze.” IS neemt in Palmyra de tijd voor de vernietiging, vreest de archeologe. „Het begon met de executies in het Romeinse theater. Toen ont- hoofdten ze de gepensioneerde

oudheidkundige. Toen bleizen ze de Baal Shamim-tempel op. Ze bleizen de Beltempel op. Hierna komt het grote Romeinse theater, dan de agoramarkt, dan de soeks. Ze hebben een hele stad om te vernietigen.”

OM South Carolina eist doodstraf tegen Roof

Van onze redactie

CHARLESTON - Het Openbaar Ministerie in de Amerikaanse staat South Carolina zal de doodstraf eisen tegen de 21-jarige blanke Dylann Roof die in juni negen Afro-Amerikaanse kerkgangers doodschoot in Charleston. Dit heeft justitie in de deelstaat gisteren bekendgemaakt.

Roof opende 17 juni in een historisch kerkgebouw in Charleston het vuur en richtte daarmee een groot bloedbad aan. Hij heeft bekend op die mensen te hebben geschoten in de hoop een rassenoorlog te ontketenen.

Dylann Roof heeft bekend op die mensen te hebben geschoten in de hoop een rassenoorlog te ontketenen.

Zijn proces begint waarschijnlijk in juli 2016. Er zal hem meervoudige moord ten laste worden gelegd, met de doodstraf als eis. Er zal tijdens het proces volgens ingewijden ook worden meegewogen dat het aantal doden veel hoger dan negen had kunnen zijn, gezien het feit dat er veel meer mensen in de kerk aanwezig waren.

Dat tegen Roof de doodstraf

wordt geëist, kan bepalend zijn voor hoe hij zijn verdediging in gaat richten. Tot dusver heeft de schutter nog niet laten weten op welke grond hij zich verdedigt. Eerder liet zijn advocaat weten dat hij waarschijnlijk zal verklaren schuldig te zijn. In de afgelopen dertig jaar zijn er meer dan veertig doodvonnissen voltrokken in South Carolina, allemaal wegens moord.

China snijdt flink in defensie

Van onze redactie

PEKING - China snijdt flink in defensie-uitgaven. De Chinese president Xi Jinping zei gisteren dat hij het aantal militairen met 300.000 man zal laten slinken. Hij zei daarbij dat China het pad naar vrede wil vervolgen. Het Chinese leger telt ruim 2,3 miljoen militairen. Jinping zei niet wanneer de 'verkleining' van het leger klaar moet zijn.

Jinping deed zijn uitspraak op het Plein van de Hemelse Vrede in de hoofdstad Peking. Daar was gisteren een militaire parade om het einde van de Tweede Wereldoorlog in Azië, zeventig jaar geleden te vieren. Aan de parade deden zo'n 12.000 militairen mee. Ook waren er tweehonderd vliegtuigen te zien, naast tanks en raketten.

Volgens Chinese media is

meer dan 80 procent van het militair materieel dat bij de parade te zien was nog nooit in het openbaar getoond. Bij de viering waren onder anderen de presidenten Vladimir Poetin van Rusland en Park Guen-hye van Zuid-Korea aanwezig. Ook was secretaris-generaal Ban Ki-moon van de Verenigde Naties in China om de parade te bekijken.

China toonde ook zijn militaire macht door met vijf marineschepen voor de kust van Alaska te verschijnen, precies op het moment dat de Amerikaanse president Barack Obama de staat bezoekt. Het Pentagon reageerde laconiek. „We respecteren de vrijheid van alle landen om marineschepen in internationale wateren te hebben.”

Van onze redactie

WASHINGTON - De Amerikaanse president Barack Obama heeft voldoende steun van de Senaat voor de overeenkomst die is gesloten met Iran over het atoomprogramma van dat land. Woensdag kwam het aantal se-

Voldoende steun Iran-deal in senaat VS

natoren dat hem zal steunen op 34, waardoor de Republikeinen niet genoeg steun hebben om het akkoord van tafel te krijgen.

Obama kreeg woensdag de

steun van Barbara Mikulski van de staat Maryland. De afgelopen weken was het nog onzeker of Obama wel voldoende steun zou krijgen voor de overeenkomst

die zes wereldmachten en de EU na maanden onderhandelen in juli sloten met Teheran.

„Geen enkele overeenkomst is perfect, vooral niet als die

wordt gesloten met het Iraanse regime”, schreef Mikulski in een verklaring. Het akkoord is volgens de senator het beste middel om te voorkomen dat Iran toegang krijgt tot een kernwapen. „Daarom zal ik voor deze deal stemmen.”

Sport

Van onze redactie

AIGUEBELETTE - Nederland is volgend jaar bij de Olympische Spelen van Rio de Janeiro in het roeitoernooi in elk geval verzekerd van twee deelnemende boten. Mitchel Steenman/Roel Braas en de Holland Vier verdienen gisteren bij de WK in Frankrijk een ticket naar Brazilië met kwalificatie voor de A-finale. De vier-zonder deed dat met een indrukwekkende zege,

Roeiploeg vist al twee tickets naar Rio op

de twee-zonder plaatste zich met een comfortabele derde plek voor de eindstrijd, die in beide disciplines zaterdag op het programma staat.

Bij twee olympische startbewijzen hoeft het voor Oranje op het natuurmeer van Aiguebelette zeker nog niet te blijven. De Nederlandse mannen en vrou-

wen acht hebben zich al geplaatst voor de A-finale en dienen daarin zondag bij de eerste vijf te eindigen voor een ticket naar Rio. Hetzelfde geldt voor de vrouwen dubbelvier, die zaterdag in de eindstrijd in actie komt. Ook de lichte mannen vier-zonder is bij de WK nog in de olympische race, al zal het

viertal vrijdag in de halve finales eerst nog minimaal als derde moeten eindigen.

Steenman en Braas weten nog niet helemaal zeker of ze samen in dezelfde boot in Rio zullen uitkomen. Rogier Blink, tot aan dit seizoen de vaste teamgenoot van Steenman, komt wellicht ook nog in aanmerking

voor een olympisch optreden. De 33-jarige routinier van Gyas, die met Steenman in 2013 nog WK-brons veroverde, is dit seizoen uitgeschakeld door een rugblessure. „We hebben de afspraak dat de snelste boot naar Rio gaat. Zoals ik het nu bekijk, denk ik dat Rogier heel erg z'n best moet gaan doen om er nog bij te komen”, liet de 31-jarige Steenman na de geslaagde halve finale onomwonden weten.

Van Poppel grijpt kans in Vuelta

Van onze redactie

LLEIDA - Op 12 kilometer van de finish in Lleida moest Danny van Poppel een leeglopende band laten vervangen, maar dat weerhield de jonge sprinter er niet van om even later de grootste overwinning uit zijn carrière te vieren.

De 22-jarige zoon van oud-sprinter Jean-Paul van Poppel schreef gisteren de twaalfde etappe van de Ronde van Spanje op zijn naam. „In deze Vuelta zijn niet zo veel kansen voor sprinters. Dus als je de kans krijgt, moet je die pakken”, zei Van Poppel met een brede grijns. Technische malheur in de finale leek de kansen van Van Poppel te verpesten. De sprinter

werd door zijn ploeggenoten van Trek echter snel teruggebracht in het peloton, dat jacht maakte op de koplopers. „Mijn band liep langzaam leeg, we hebben snel gewisseld. Ik kon goed terugkomen dankzij mijn teamgenoten, die geweldig werk deden.”

Van Poppel bleek goed hersteld van de loodzware koninginnenrit een dag eerder door Andorra, met onderweg zes

„Als je de kans krijgt, moet je die pakken”, zei Van Poppel met een brede grijns.

zware beklimmingen. „Ik reed de Tour de France toen ik negentien jaar was, daarin heb ik echt geleden. Maar die etappe van woensdag kwam in de buurt”, erkende de sprinter, die Trek de tweede ritzege in de Vuelta bezorgde. Kopman Frank

Schleck noemde het succes van Van Poppel „pretty cool”. Volgens de Luxemburger was de lekke band in mentaal opzicht juist een voordeeltje voor de jonge Nederlander. „Daardoor viel de druk weg bij Danny en was hij misschien wel sterker op het

einde. Iedereen van de ploeg wachtte achterin het peloton op hem toen hij lek was gereden. Hij moest lijden om terug te komen, maar kon het werk wel afmaken. Dat is heel mooi voor iedereen. We gaan aan de cava vanavond.”

Heemskerk gaat ook trainen bij Franse coach

Van onze redactie

NARBONNE - Femke Heemskerk gaat trainen bij de excentrieke Franse zwemcoach Philippe Lucas. Heemskerk maakte gisteren op haar website bekend dat ze per direct in het Franse Narbonne gaat zwemmen. Ze komt daar de Nederlandse Sharon van Rouwendaal tegen.

Heemskerk kende afgelopen juli een teleurstellend WK zwemmen. Ze was titelkandidaat of misschien wel de favoriet op de individuele nummers, maar werd opnieuw overvallen door twijfels, die haar in het verleden al vaker parten speelden op cruciale momenten. Ze werd vijfde op de 100 meter vrij en achtste op de 200 meter vrij. De 50 meter vrij liet ze vervolgens schieten, om zo mee te kunnen doen aan de gemengde estafette. Daarop veroverde ze zilver.

De 27-jarige zwemster verlaat haar huidige coach Marcel Wouda, omdat ze zich optimaal wil voorbereiden op de Olympische Spelen.

De 27-jarige Heemskerk verlaat haar huidige coach Marcel Wouda, omdat ze zich „optimaal wil voorbereiden op de Olympische Spelen”. „Hiervoor heb ik begeleiding van een coach nodig die zich 100 procent aan mij kan wijden. Mijn huidige coach Marcel Wouda kan dit niet garanderen daar hij ook de coach is van het openwaterzwemmen.” De zwemster uit Roelofarendsveen denkt dat Lucas wel de begeleiding kan bieden die ze nodig heeft, waardoor ze „tot optimale prestaties kan komen in

aanloop naar en tijdens de Olympische Spelen.”

Na een eerdere periode in Frankrijk, zette Heemskerk haar carrière in 2012 voort bij Wouda. Aan die samenwerking van bijna drie jaar komt een einde. „Onder Marcel Wouda ben ik tot bijzondere prestaties gekomen en ik ben hem hiervoor veel dank verschuldigd. Tevens ben ik verheugd dat indien nodig ik altijd gebruik kan blijven maken van de topfaciliteiten in Eindhoven”, aldus Heemskerk.

Ferrari in Monza in de aanval

Van onze redactie

MONZA - Het wereldkampioenschap in de Formule 1 zit er niet meer in voor Ferrari, maar voor eigen publiek zal de Italiaanse renstal dit weekend toch echt willen uitpakken. Er is geïnvesteerd in een sterkere motor in de aanloop naar de Italiaanse Grand Prix op Monza, verklapte teammanager Maurizio Arrivabene gisteren.

Daarmee hoopt Ferrari wat terrein goed te maken op Mercedes. De bolides van Lewis Hamilton en Nico Rosberg zijn onmiskenbaar krachtiger dan de Ferrari's. Juist op Monza zou dat moeten blijken, want het circuit kent lange rechte stukken, waar de snelheid hoog kan oplopen. Oftewel; hoe sneller en krachtiger de auto, hoe beter. „Monza lijkt nogal op Spa”, verwees Arrivabene naar de vorige Grand Prix. „Het parcours is minder geschikt voor onze auto. Maar dat wil niet zeggen dat we de handdoek gooien en er niet voor gaan knokken. We doen ons best. Maar we zullen niet het te kloppen team zijn.”

Anderzijds won Sebastian Vettel al wel twee keer, dit seizoen. In Maleisië en in Hongarije rekende hij af met de Mercedes. Mede daardoor staat hij derde in de WK-stand. Hij had dichterbij de kop kunnen staan, als in België zijn band het niet in de laatste rondes had begeven. Ziedend was de Duitser. Hij weet de klapband aan de slechte kwaliteit rubber, geleverd door Pirelli. De bandenfabrikant publiceerde gisteren de resultaten van een onderzoek naar de klapband. Vettel had ze tot het uiterste gedreven door slechts één pitstop te maken, waardoor een stukje puin op het circuit dwars door het rubber kon dringen.

De tactiek om slechts één pitstop te maken is echter te begrijpen: Ferrari moet iets proberen om te winnen. Max Verstappen kent hetzelfde probleem als Ferrari: zijn auto van Toro Rosso is niet krachtig genoeg om zich op 'snelle' parcoursen te meten met de toppers. Monza is voor de equipe wel de thuisbasis en dus zal Verstappen „tot het uiterste gaan”.

Vrees voor deelname aan EK 2016

Oranje verliest voor eerst in 52 jaar thuisduel in EK-strijd

Van onze redactie

AMSTERDAM - Het Nederlands elftal dreigt voor het eerst sinds 1984 de eindronde van het Europees kampioenschap te moeten missen. Oranje incasseerde gisteren in Amsterdam tegen IJsland de derde nederlaag in groep A (0-1), waardoor rechtstreekse kwalificatie voor het EK van volgend jaar in Frankrijk verder uit beeld is geraakt.

De enige keer dat Oranje eerder een EK-kwalificatiewedstrijd in eigen land verloor was in 1963 tegen Luxemburg. De 'voetbaldwerg' was toen in Rotterdam met 2-1 te sterk voor de nationale ploeg. De IJslanders schreven historie door als eersten Oranje twee keer te verslaan in een kwalificatierieks.

Vorig jaar oktober in Reykjavik werd het 2-0 voor het gastland. Het Nederlands elftal raakte donderdag ook zijn ongeslagen status in de Amsterdam Arena kwijt. De nationale ploeg had nog nooit een competitieve wedstrijd verloren in de thuisvelden van Ajax. Oranje ging weliswaar vijf keer eerder onderuit in de Arena, maar steeds ging het om een oefeninterland.

Wesley Sneijder erkende dat Oranje gisteren tegen IJsland aan eigen fouten ten onder is gegaan. De middenvelder zag Bruno Martins Indi voor rust rood krijgen en Gregory van der Wiel in de tweede helft een strafschop veroorzaken. Die werd ook benut (0-1). „Tot die rode kaart was er niets aan de hand. Als je dan nog een penalty weggeeft, is het om moedeloos van te worden”, verzuchtte hij bij de NOS.

Vlak voor de rode kaart van Martins Indi viel Arjen Robben weg met een blessure. Volgens Sneijder was het na de daaropvolgende rode kaart hopen op „een balletje dat goed valt”. „In

plaats daarvan krijgen we een tegengoal. Ik weet niet of het een penalty was, maar je moet zorgen dat je nooit in zo'n situatie terechtkomt”, zo was hij kritisch over Van der Wiel.

Om het EK in Frankrijk te halen, moet Oranje ten minste Turkije achter zich houden. „We moeten drie keer winnen. Ik hoop dat Robben er dan bij is. Hij brengt een hoop extra's.” Letland heeft het dolende Nederlands elftal gisteren een handje geholpen in de EK-kwalificatie. De Letten pakten bij Turkije vlak voor tijd een punt, dankzij een treffer in blessuretijd van Valeerij Sabala: 1-1. Daardoor blijft Oranje de Turken voor in de strijd om de derde plaats, die nog een weg biedt richting het EK van volgend jaar in Frankrijk.

Het gastland miste in Konya kans op kans, totdat Selçuk Inan

IJsland stond na dertig minuten al met een man meer in het veld. Oranje moest het zonder de geblesseerde Arjen Robben doen.

in de 77e minuut de Turken als nog aan de bevrijdende openingstreffer hielp. Daarmee leek de ploeg van bondscoach Fatih Terim over het Nederlands elftal te gaan in groep A, maar Sabala trok de stand in de extra tijd gelijk. Turkije heeft negen punten en ontvangt zondag Oranje, dat tien punten heeft.

Tsjechië heeft in groep A van de EK-kwalificatie een gat van zes punten geslagen met het Nederlands elftal. De ploeg van bondscoach Pavel Vrba boekte gisteren in Pilsen een moeizame overwinning op hekkensluiters Kazachstan: 2-1. De Kazakken stonden lang op voorsprong door een doelpunt van Joeri Logvinenko, maar Milan Skoda bezorgde Tsjechië met

twee treffers in de slotfase de winst.

Tsjechië staat met zestien punten uit zeven wedstrijden op de tweede plaats in de groep, achter koploper IJsland (achtien). Beide landen kunnen zich zondag verzekeren van een ticket naar het EK. IJsland speelt dan thuis tegen Kazachstan, Tsjechië gaat op bezoek bij Letland. In Konya staan met Turkije en Nederland de nummers vier en drie van de groep tegenover elkaar.

Opvallend genoeg werd het Europees kampioenschap ook in Frankrijk gehouden toen Oranje voor het laatst ontbrak. Met Kees Rijvers als bondscoach eindigde de nationale voetbalploeg in de kwalificatie voor het

EK van 1984 als tweede achter Spanje. De Spanjaarden wonnen toen de slotwedstrijd tegen Malta met 12-1 en kwamen daardoor in punten op gelijke hoogte met Oranje. Het doelsaldo was ook gelijk, maar Spanje had twee keer meer gescoord en ging daardoor naar Frankrijk. Rijvers, die was gaan kaarten op de avond dat Spanje zo hard uithaalde tegen Malta, moest met Oranje thuisblijven. Op het WK was het Nederlands elftal in 2002 voor het laatst afwezig.

Arjen Robben niet zeker voor Turkije

Van onze redactie

AMSTERDAM - Het is hoogst onzeker of Arjen Robben zondag met het Nederlands elftal tegen Turkije kan voetballen. De aanvoerder heeft gisteravond een liesblessure opgelopen in het thuisduel met IJsland. Robben moest zich al halverwege de eerste helft laten vervangen.

De dokter van het Nederlands elftal kon gisteren tijdens de rust nog niets zeggen over de ernst van de blessure. Oranje vertrekt vanavond richting Konya, waar zondag het duel met Turkije wordt gespeeld.

Danny Blind schrijft geschiedenis

Van onze redactie

AMSTERDAM - Danny Blind heeft in zijn eerste interland als bondscoach van het Nederlands elftal meteen geschiedenis geschreven. De opvolger van Guus Hiddink laat Daley Blind gisteren tegen IJsland als linksback voetballen.

Nog nooit eerder stelde een bondscoach van Oranje zijn zoon op. Blind schrijft alleen

nationale geschiedenis. Vader Cesare Maldini en zoon Paolo werkten samen bij de Italiaanse ploeg. In Kroatië koos Zlatko Kranjcar voor zijn zoon Niko. Michael Bradley was een vaste waarde bij de Amerikaanse nationale ploeg toen zijn vader Bob bondscoach was. Vladimir Weiss liet zijn gelijknamige zoon voor Slowakije voetballen.

Nog nooit eerder stelde een bondscoach van Oranje zijn zoon op.

Van onze redactie

ENSCHDEDE - FC Twente heeft de eerste wedstrijd zonder de ontslagen hoofdtrainer Alfred Schreuder gelijkgespeeld. De geplaaide club uit Enschede oefende gisteren achter gesloten deuren tegen Sparta Rotterdam, met 1-1 als resultaat.

De Duitse aanwinst Chinedu Ede was trefzeker voor Twente, dat voorlopig onder leiding staat van assistent-trainer René Hake. Hij heeft de taken overgenomen

FC Twente speelt gelijk, AZ wint

van de zondag ontslagen Schreuder. FC Twente pakte slechts één punt uit de eerste vier wedstrijden.

De oefenwedstrijd tussen AZ en FC Oss kende een opvallende

scoreverloop. De eerste helft op sportcomplex 't Lood in Alkmaar leverde liefst zeven doelpunten op, maar na rust bleven beide ploegen droog staan. AZ klopte de club uit de Jupiler League met 4-3, door doelpunten van Robert Mühren (twee), Guus Hupperts en Viktor Karl Einarsson. Trainer John van den Brom liet aanwinst Rajko Brezanic een uur spelen, Alireza Jahanbakhsh deed alleen de eerste helft mee.

Ajax boekt krappe zege op Volendam in oefenwedstrijd

Van onze redactie

AMSTERDAM - Ajax heeft gisteren een besloten oefenwedstrijd van FC Volendam gewonnen. De equipe van Frank de Boer won op het eigen trainingscomplex De Toekomst met 2-1.

Ajax trad aan zonder de spelers die interlandverplichtingen

hebben. Spelers als Ricardo van Rhijn, John Heitinga, Nick Viergever, Lasse Schöne, Daley Sinkgraven en Viktor Fischer deden wel mee.

Schöne maakte voor rust beide Amsterdamse treffers, Kevin van Kippersluis redde vlak voor tijd de Volendamse eer.

Panasonic

Split-Unit **R410A** **INVERTER** **PREMIUM**1 year
warranty
on installation3 years
parts & labour
warranty10 years
compressor
warranty

OUTSTANDING WARRANTY PROTECTION

Saving Energy
up to
65% **Deluxe Inverter**9,000 BTU (2,860 - 11,200) **1674,-**12,000 BTU (3,140 - 14,300) **1854,-**18,000 BTU (3,750 - 20,500) **2384,-**24,000 BTU (20,000 - 24,000) **2861,-**28,000 BTU (24,000 - 28,000) **3306,-**PRICES INCLUDING
OB & INSTALLATIONSaving Energy
up to
50% **Standard Inverter**9,000 BTU (2,860 - 11,200) **1532,-**12,000 BTU (3,140 - 14,300) **1653,-**18,000 BTU (3,750 - 20,000) **2002,-**24,000 BTU (20,000 - 24,000) **2437,-**ONE TOUCH TO CHANGE THE
FUTURE WITH **ECONAVI**

- ✓ Spare Parts Available
- ✓ Fully Qualified by Brand
- ✓ Professional Team
- ✓ Quick Response
- ✓ All Work Guaranteed
- ✓ Free Estimates for Installation

AUTHORISED DISTRIBUTOR

OMNIEXPRESS
**BEST
OF 2014**#
1*Sleep Naturally*

*Basic installation back to back, up to 5 meters and 3 meters height of pipe.

**Air-Conditioner from 9,000 to 28,000 BTU

• Kaya Jacob Posner 19, Zeelandia, Curacao, Tel. 461 6600, E-Mail : info@omni.cw • Mundial Shopping Center,
Jan Noorduynweg, Willemstad Curaçao, Tel: 888 1717 • Nieuwe Pareraweg # 14, Curaçao Tel.: 461 6600(Ext.: 211)

Antilliaans Dagblad

ABCourant NV
Scharloeweg 31
Postbus 725
Willemstad, Curaçao
Tel. (9) 7472200
Fax (9) 7472257
www.antilliaansdagblad.com
algemeen@antilliaansdagblad.com

UITGEVER
Michael Willemsse

REDACTIE CURAÇAO
redactie@antilliaansdagblad.com
Martha van Bergen
Miranda van Boven
José de Bruin
Gijs van den Heuvel
Loeki Nicolaas
Kim Sambo
Caroline Slegtenhorst

REDACTIE NEDERLAND
René Zwart
Nico van der Ven (fotograaf)

REDACTIE BONAIRE
ad.bonaire@gmail.com
Patricia Bergwijn

REDACTIE ARUBA
ad.aruba@gmail.com
Marjanne Havelaar

FREELANCE MEDEWERKERS
Agnes van Bergen
Jan Bouman
Eric de Brabander
Giselle Ecury
Michelle da Costa Gomez
Jan Gulmans
Solange Hendrikse
Julie Hengeveld
Jeroen Heuvel
Bas Jussen
Els Kroon
Anjenie Lachman
Anneke Polak

Jennifer Smit
Wim Rutgers

UITGAAN:
uitgaan@antilliaansdagblad.com

FOTOGRAAF
Jeu Olimpio

OPMAAKSTUDIO
Elvin Espacia
Thalysia Gijbertha
Brigitte v.d. Winden (coördinator)

ADMINISTRATIE
Jacqueline Maduro (hoofd)
Milusca Evelina
Enith Leito
Regine Janga
Bealin Nepomuceno

ADVERTENTIE-ACQUISITIE
advertentie@antilliaansdagblad.com

Lucy Maduro
Judary Salomé
Sonja Simon-Franco (Commercieel manager)

DISTRIBUTIE
Francis Cijntje (hoofd)

DRUKKERIJ
De Stad NV

ABONNEMENTEN
(Uitsluitend op Curaçao)
Opgave van nieuwe abonnementen kan schriftelijk of telefonisch op werkdagen van 8-17 uur (9) 7472200. Abonnementen gaan uiterlijk drie dagen na betaling in en lopen tot wederopzegging. De betaling geschiedt altijd vooruit.

ABONNEMENTSTARIEVEN
(inclusief ob)

Maand	Naf.	25,50
Kwartaal	Naf.	76,50
Halfjaar	Naf.	153,00
Jaar	Naf.	306,00

BEËINDIGING ABONNEMENT

Uitsluitend schriftelijk, 4 weken voor afloop van de abonnementsperiode. Bij voortijdige beëindiging wordt Naf 25,00 administratiekosten in rekening gebracht.

BEZORGING

Bezorgklachten: ma. t/m zaterdag van 8-10 uur, telefoon (9) 7472200.

ADVERTENTIES

Advertenties kunnen tot 12 uur op de dag voor verschijnen worden gereserveerd, advertenties voor de maandageditie opgeven op vrijdag.

LEVERINGSVOORWAARDEN

Op de diensten van ABCourant NV zijn abonnee- dan wel plaatsingsvoorwaarden van toepassing. Deze worden op verzoek toegezonden.

STATUUT

De redactie werkt op basis van een redactiestatuut. Het statuut beschermt de redactie tegen politieke, commerciële en/of religieuze invloeden of van welke andere belangengroeperingen ook en waarborgt daarmee de onafhankelijkheid van de redactionele inhoud.

PARTNERS

Het internationale nieuws in deze krant komt tot stand in samenwerking met de nieuwsdienst van het ANP. Tevens zijn er samenwerkingsverbanden met de redacties van Caribisch Netwerk van de NTR en Extra di Boneiru.

COPYRIGHT

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, film of welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De Caribische editie van de Telegraaf is te koop bij:

ABCOURANT NV
ALBERT HEIJN
ARCO IRIS SUPERMARKET
AVILA STORE
BAKKERIJ DE ZON
BAKKERIJ DE MOLEN B.V.
BAKKERIJ MIJN BROODJE
BEADS & PIECES
BEEP BEEP
BOEK PLUS
BON BINI SUPERMARKET
BONANZA STORE
BOULEVARD MARKET
PLACE
BRUNA
CAFÉ BRITT AIRPORT
CALIFORNIA
SUPERMARKET
CCR HILTON
MANAGEMENT
CENTRUM MAHAAI
CENTRUM PISCADERA
CHOGOGO RESORT
CURA CARE BOULEVARD
CURA CARE JAN THIEL
DANIEL LUCKY STORE
D.A.W. CURAÇAO B.V.
HOTEL AVILA
KABUYA TERRACE
LA JESMA
LIONS DIVE HOTEL

MANGUSA HYPERMARKET
MANGUSA RIO CANARIO
MENSING KAMINADA
MINI MARKET NATIONAL
MORENA RESORT
NOS TIENDA HOSPITAL
NUEVO COLON
SUPERMARKET
PAPAGAYO BEACH
PARERA STORE
PIETERSZ KOFFIESHOP
PLAZA SCHOP
SAMSOM JAN
NOORDUYNWEG
PLACE
SAN PEDRO
SUPERMARKET
SHARON SHOP AND MORE
SUN VALLEY MINI MARKET
SUPERMARKET 2000
SUPRÊME REAL
SOUVENIRSHOP
TOKO CENTRO
MINIMARKET
TOKO LUSITANO
TOKO WILLIBRORDUS
TOPOGIGIO
VAN DEN TWEEL
SUPERMARKET
VREUGDENHIL
SUPERMARKET
WAH FEI MINIMARKET

De Telegraaf

CARIBISCHE EDITIE